

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Nr. inreg. 21/30.01.2019

RAPORTUL DE EVALUARE
a implementarii Strategiei de Dezvoltare Locala
a Asociatiei Angustia Egyesület
- perioada 07.12.2016 – 01.10.2018 -

*Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület*

CUPRINS

Prefata	3
Rezumat	5
Context	9
Scopul si obiectivele evaluarii	11
Metodologia de evaluare.....	12
Constatarile si concluziile evaluarii.....	37
Concluzii, recomandari si lectii invatate.....	48

**Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Acțiune Locală Asociația Angustia Egyesület**

Prefata

Ce reprezintă documentul

Acest document prezintă rezultatele evaluării intermediare ale implementării Strategiei de Dezvoltare Locală al teritoriului acoperit de Grupul de Acțiune Locală Angustia în perioada dintre semnarea contractului de finanțare pentru implementarea strategiei până la finele lunii septembrie 2018.

Documentul, denumit în continuare raportul, răspunde obligației Grupului de Acțiune Locală Angustia, denumit în continuare GAL, de a asigura la nivel local evaluarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală, denumit în continuare SDL, și de a elabora pe baza evaluării detaliate Raportul de evaluare care se transmite Autorității de Management, Consiliului Director al GAL și parteneriatului GAL, aceștia fiind factori interesați de rezultatele evaluării. Totodată raportul va fi publicat pe website-ul GAL pentru asigurarea transparenței și pentru a pune la dispoziția tuturor interesați de evoluția derulării programului LEADER în zona.

Dincolo de prezentarea rezultatelor evaluării, raportul reprezintă atât constatarile și concluziile evaluării cât și concluzii și recomandări pentru eventuala îmbunătățire a implementării SDL actuale, respectiv lecții învățate pentru planificarea unei noi strategii pentru perioada de finanțare următoare.

Contextul în care a avut loc evaluarea și perioada evaluării

Prin evaluare am dorit să analizăm relevanța, eficiența, performanța și sustenabilitatea intervențiilor planificate în SDL, a impactului acestora în zona cât și a factorilor de succes sau de insucces ale acestora. Această analiză da răspuns și despre modul în care SDL a răspuns nevoilor zonei, dar și a măsurii în care implementarea acesteia contribuie la prioritățile programului LEADER și a PNDR.

Analiza răspunde atât la întrebări de evaluare generale cât și la întrebări specifice de evaluare a SDL. Evaluarea a fost pregătită și realizată conform etapelor recomandate în Ghidul operational privind evaluarea implementării strategiilor de dezvoltare locală și a fost realizată în perioada noiembrie 2018 – ianuarie 2019. Pe parcursul lunilor noiembrie – decembrie au fost efectuate colectarea datelor din documentele de monitorizare și statistice aflate la sediul GAL, respectiv colectarea datelor în teren din zona GAL. În luna ianuarie 2019 au prelucrate datele, a fost elaborată și diseminată prezentul raport.

Evaluarea reflectă progresul implementării strategiei la data de 01.10.2018.

Prezentare echipa de evaluatori

Evaluarea implementării SDL a fost realizată de membrii echipei tehnice ai GAL având fiecare rolul bine definit în realizarea evaluării.

***Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület***

Componenta comitetului de coordonare a evaluării:

Responsabili de evaluare:

Salamon Balázs – manager proiect

Babos – Máthé Botond – responsabil de monitorizare

Membrii Comitetului de evaluare:

Fülöp István – presedinte Consiliu Director al GAL

Marthi Jenő – expert tehnic

Mátyás Júlia Katalin – animator

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Rezumat

Acest raport prezinta rezultatele evaluarii implementarii Strategiei de Dezvoltare Locala al GAL Angustia pe perioada 07.12.2016 – 01.10.2018, respectiv concluziile si recomandari pentru implementarea eficienta a strategiei actuale, cat si pentru elaborarea si implementarea cu succes a unei urmatoare strategii. La planificarea evaluarii implementarii strategiei s-au avut in vedere scopul si obiectivele evaluarii, factorii interesati in evaluare, intrebarile la care evaluarea trebuie sa raspunda.

Prin aceasta evaluare am dorit sa primim raspuns la intrebarile:

- Cum si in ce masura au fost obtinute rezultatele planificate?
- Cum si in ce masura abordarea LEADER este eficienta?
- Cum au fost utilizate resursele?
- Care este perceptia beneficiarilor?
- Ce functioneaza bine si ce nu?

Principalii factori interesati in evaluare sunt Autoritatea de Management, Consiliul Director al GAL, partenerii din cadrul GAL, principalii actori locali si echipa GAL, la dispozitia carora se va pune prezentul raport.

Metode de lucru

Evaluarea s-a realizat de catre echipa tehnica al GAL cu alaturarea presedintelui Consiliului GAL. Metoda de lucru a fost munca in echipa cat si lucru individual in diferite faze ale procesului evaluarii, respectiv colectare informatii in birou si in teren.

Metodele si tehnicile procesului de evaluare

Metodele si tehnicile de evaluare au fost identificate si selectate in grupul de lucru. In procesul de evaluare au fost utilizate urmatoarele metode si tehnici de evaluare: Analiza datelor administrative, interviul cu focus-grupuri, sondajul de opinie prin telefon si observatia.

Procesul de evaluare

Evaluarea implementarii SDL al GAL Angustia, respectiv etapele acesteia s-au realizat in perioada indicata in Planul de Evaluare, potrivit programarii calendaristice. Membrii Comitetului de Cordonare a Evaluarii au participat in diferitele etape ale procesului de evaluare, conform sarcinilor atribuite. Realizarea evaluarii a fost incadrat in perioada noiembrie 2018 – ianuarie 2019, etapele evaluarii realizandu-se in termene bine-definite in planul de evaluare.

In primul rand au fost colectate informatiile din documentele administrative disponibile la biroul tehnic al GAL. Dupa o initiala analiza a acestora, a urmat colectarea informatiilor din zona. A treia faza principala a evaluarii a fost analiza detaliata a tuturor informatiilor colectate, tragerea concluziilor, definirea lectiilor invatate si a recomandarilor, elaborarea raportului de evaluare si diseminarea acesteia. Ulterior pe parcursul implementarii strategiei actuale se va realiza aplicarea recomandarilor si lectiilor invatate.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Rezultatele evaluarii

Prin evaluare s-a evidențiat faza în care se afla implementarea strategiei al GAL Angustia, rezultatele intermediare ale implementării, progresele care au avut loc în zona.

Din informațiile analizate reiese că cele planificate la elaborarea strategiei al GAL, scopurile și obiectivele strategiei sunt în curs de implementare, există indicatori care deja au fost atinși.

Cele mai importante obiective ale strategiei sunt: Menținerea și crearea de locuri de muncă și astfel încetinirea migrației tinerilor din zona spre mediul urban sau în străinătate, protecția mediului, sprijinirea inovării, sprijinirea dezvoltării comunitare și a mostenirii culturale locale.

Rezultatele intermediare arată că au fost create sau sunt în curs de creare locuri de muncă. Având beneficiari tineri și femei, care își implementează proiectele în zona, putem spune că strategia contribuie la încetinirea migrației tinerilor din zona, respectiv că și femeile ca un segment al beneficiarilor, a fost sprijinit prin strategie.

Numeroase proiecte prevăd investiții care au ca valoare adăugată soluții pentru protecția mediului prin utilizarea energiilor regenerabile sau prin utilaje sau echipamente performante care au impact negativ redus asupra mediului.

Printr-o măsură a strategiei se sprijină proiecte care arată soluții noi unor servicii sau instituții care deservește comunitățile. Prin aceste proiecte se realizează inovații în zona.

În strategie o măsură a fost creată cu obiectivul principal de sprijinirea dezvoltării comunitare și a mostenirii culturale locale. 12 actori din zona au depus proiecte expresiv cu scopul realizării acestei obiective.

Din cele prezentate reiese că strategia GAL Angustia prin proiectele implementate/în curs de implementare sau în curs de aprobare contribuie și la obiectivele transversale ca climă, mediu și inovare.

În perioada de raportare GAL deja a realizat unele indicatori de rezultat, a sprijinit 4 exploatații agricole, mai multe investiții, iar prin investiții în servicii care deservește comunitățile zonei, există proiecte deja implementate sau în curs de implementare/aprobare. Astfel toată populația netă a zonei beneficiază sau este în curs de a beneficia de impactul acestor investiții. Un important indicator, locuri de muncă create este în curs de realizare. Un loc de muncă a fost creat și alte șase sunt în curs de creare (proiectele care au prevăzut crearea de locuri de muncă sunt în faza de implementare).

Rezultatele arată că intervențiile strategiei sunt și actualmente coerente cu necesitățile de dezvoltare a zonei. Aceste intervenții trebuie continuate, respectiv finalizate pentru a atinge un grad maxim de impact.

Implementarea strategiei de dezvoltare locală al GAL Angustia s-a realizat ținând cont de abordarea LEADER.

Atât în faza de planificare, cât și în faza de implementare s-a realizat abordarea teritorială ținând cont de resursele locale din cadrul teritoriului și a viziunii comune. De exemplu populația teritoriului GAL consideră că zona are multe resurse naturale și culturale care ar trebui valorificate. Din aceste considerente

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

GAL a organizat pentru populatia intregii zone dar nu numai, patru evenimente de promovare a teritoriului in cadrul carora atat resursele naturale specifice unei comunitati dar si valorile culturale au fost evidentiata si promovate. Urmeaza inca pana finalizarea implementarii strategiei organizarea a inca opt astfel de evenimente de promovare a intregii zone.

Abordarea parteneriala se realizeaza incontinuu pe parcursul implementarii strategiei. GAL a facilitat periodic cooperarea din sfera civila, publica si privata oferind platforma unde reprezentantii acestor segmente sa se intalneasca cu scopul incurajarii cooperarii intre acestea. De exemplu in organizarea si derularea evenimentelor de promovare susmentionate GAL a implicat autoritati publice locale, intreprinzatori privati si actori civili din comunitatea locala, astfel a asigurat o abordare parteneriala si acestor evenimente.

Activitatile de animare periodice intreprinse de GAL in teritoriu au asigurat abordarea de jos in sus. Incepand inca din faza de planificare a strategiei, in faza de elaborare a acesteia cat si pe parcursul implementarii strategiei a constituit un reper de baza opiniile, sugestiile si necesitatile populatiei zonei. Pe parcursul activitatilor de animare GAL s-a intalnit cu membrii populatiei locale cu care au reevaluat periodic situatiile in zona si au identificat daca nevoile zonei s-au schimbat. Astfel modificarile aduse SDL pe parcursul implementarii pentru a eficientiza utilizarea resursele financiare a avut la baza realitatea in zona si necesitatile reevaluate, formulate la nivelul „jos”.

Un obiectiv important a strategiei este incurajarea inovatiei, astfel o masura intreaga a fost dedicata finantarii acestor proiecte. Pana in prezent putem trage concluzia ca actorii din zona sunt deschisi fata de inovatie, ceea ce s-a evidentiata si prin proiecte depuse prin care se solicita finantare pentru solutii noi, inovatoare in ceea ce priveste utilizarea energiilor regenerabile de exemplu.

Abordarea integrata si multisectoriala a strategiei necesita inca dezvoltare. Interactiunea partenerilor din diferite sectoare ale economiei locale, planificarea comuna pentru a solutiona diferite probleme din zona GAL, necesita inca dezvoltare la nivelul capacitatilor si abilitatilor actorilor locali.

Instruirile organizate anual de catre GAL actorilor locali si personalului GAL cu scopul de a identifica viziunea comuna, de a facilita dezvoltarea gandirii integrate, in comun, a planificarii multisectoriale, sunt menite de a ameliora lipsurile mentionate mai sus.

GAL a organizat in perioada implementarii strategiei actuale doua astfel de instruiuri si urmeaza sa organizeze inca o instruire pe parcursul anului curent in perioada contractului subsecvent nr. 1.

GAL intentioneaza implementarea unui proiect de cooperare, care este in curs de planificare. Pentru implementarea acesteia se va avea in vedere apelul de proiecte de cooperare lansate de AFIR.

Pe langa GAL Angustia exista inca in teritoriul zonei si in afara, alte parteneriate mici sau mai extinse axate pe domenii specifice. GAL are cu acestea relatie periodica si informala. Aceste relatii sprijina GAL in a putea intelege mai bine aspectele specifice a diferitelor domenii existente in zona. GAL va atribui importanta si in viitor acestor parteneriate deosebit de utile atat pentru dezvoltarea proprie ca entitate de dezvoltare locala cat si pentru zona de dezvoltare Angustia.

***Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület***

Analizand scopul si obiectivele Strategiei de Dezvoltare al GAL, interventiile, rezultatele intermediare a interventiilor, indicatorii realizati, realizarea abordarii LEADER cat si lipsurile, dificultatile intampinate, respectiv slabiciunile si in urma evaluarii detaliate, GAL concluzioneaza ca Strategia de Dezvoltare al GAL Angustia pana in prezent s-a implementat cu succes pana acest stadiu. Scopul urmarit in continuare este de a finaliza cu succes strategia actuala in concordanta cu planificarea initiala si cu nevoile si directiile de dezvoltare reevaluate si dupa caz reinnoite pe parcurs.

Prezentul raport poate sa demonstreze doar un anumit stadiu al implementarii strategiei, insa aceasta evaluare intermediara sprijina finalizarea eficienta a implementarii, astfel este un instrument util in continuarea impelmentarii strategiei actuale.

Totodata evaluarea desfasurata responsabilizeaza pe GAL si entitatile care gestioneaza strategia cu privire la rezultatele acesteia si implicit a modului in care sunt utilizate fondurile alocate strategiei. Evaluarea contribuie si la imbunatatirea capacitatii managementului SDL privind analiza si decizia si la invatarea unor lectii utile pentru strategiile viitoare.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Context

Informatii despre GAL

Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület a fost constituita in anul 2010 cu scopul implementarii programului Leader in teritoriul acoperit de aceasta. Astfel Grupul de Actiune Locala se afla in a doua perioada de implementare a acestui program.

Grupul se compune din parteneriatul a 43 de reprezentanti ai sectorului public, privat si civil din care 12 autoritati publice locale, 16 reprezentanti ai societatii civile, 11 parteneri privati respectiv 4 forme asociative. Teritoriul acoperit de GAL Angustia se intinde pe o suprafata de 1,169.3 km² si cuprinde comunele Bretcu, Catalina, Cernat, Estelnic, Ghelinta, Lemnia, Mereni, Ojdula, Poian, Sanzieni, Turia si Zabala. Zona, in afara unei singure comune, se plaseaza in zona montana defavorizata.

Pe plan economic principalele activitati importante in zona sunt: agricultura, zootehnia, exploatarea forestiera si diferite tipuri de servicii si productii non-agricole. Acestea sunt domeniile economice cele mai importante pe baza carora au fost planificate in mare masura interventiile strategiei.

Grupul de Actiune Locala Angustia isi are sediul in comuna Estelnic, biroul administrativ functionand cu patru angajati, inclusi in procesul de evaluare al implementarii SDL si in elaborarea prezentului raport.

Contextul strategiei de dezvoltare locala (cand a fost elaborata, obiectivele principale, perioada de timp acoperita, buget total, alte informatii relevante)

Strategia de dezvoltare Locala a Grupului de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület pe perioada de dezvoltare 2014-2020 pentru implementarea programului LEADER in teritoriul acoperit de GAL Angustia a fost elaborata intern de catre personalul GAL pe parcursul anilor 2016- 2017.

Strategia a fost elaborata pe baza unor cercetari detaliate a nevoilor la nivelul diferitelor segmente ale comunitatilor locale a zonei.

La formularea obiectivelor strategiei au fost luate in considerare nu numai necesitatile formulate de populatia, liderii si actorii locali din zona in perioada elaborarii strategiei cat si directiile de dezvoltare urmarite in prima perioada de finantare, din consideratia ca dezvoltarea zonei sa fie coerenta si sustenabila, integrala si durabila, desigur din prisma abordarii LEADER, a directiilor de dezvoltare rurale europene, nationale, regionale, judetene si cele locale.

Din aceasta perspectiva de dezvoltare s-au stabilit urmatoare obiective principale ale actualei strategii:

- ❖ Mentinerea si crearea de locuri de munca si astfel incetinirea migrarii tinerilor din zona spre mediul urban sau in strainatate
- ❖ Protectia mediului
- ❖ Sprijinirea inovarii
- ❖ Sprijinirea dezvoltarii comunitare si a mostenirii culturale locale

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Totodata strategia prin masurile sale a urmarit si contribuirea la obiectivele transversale: mediu si clima, inovare. Prin sprijinirea conservarii patrimoniului local si traditiilor din zona s-a dorit contribuirea la intarirea identitatii locale, sporirea calitatii vietii, stimularea activitatilor de turism rural din zona si cresterea atractivitatii zonei, aspecte care sa incetineasca migratia tinerilor din zona.

Prin toate masurile si obiectivele previzionate a fi atinse prin implementarea strategiei locale al teritoriului GAL Angustia, s-a urmarit si se urmareste in continuare dezvoltarea economiei locale in general care va avea impact pozitiv pe calitatea vietii locuitorilor din teritoriul Angustia.

Implementarea strategiei de dezvoltare locala al teritoriului a inceput la data de 7 decembrie 2017, data semnarii Contractului de finantare cu Autoritatea contractanta si acopera perioada pana 31 decembrie 2023, din care perioada 2018 – 2019 este perioada de implementare, iar perioada 2020-2023 este perioada de monitorizare.

Bugetul total al strategiei de dezvoltare locala este de 2.598.678 euro, din care alocate pe masuri in total sunt 2.078.943 euro. Potrivit statisticii interne ai GAL pentru 81% din fondul alocat masurilor au fost deja depuse cereri de finantare la GAL.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Scopul si obiectivele evaluarii

Scopul evaluarii: de ce a fost facuta, cum va fi folosita

Prezentul raport raspunde obligativitatii Grupului de Actiune Locala de a-si monitoriza, evalua implementarea Strategiei de Dezvoltare Locala proprie de GAL insasi sau prin serviciu externalizat si de a transmite rezultatele acestor procese factorilor interesati potrivit Regulamentului European 1303. Raportul a fost elaborat avand la baza metodologia pusa la dispozitia GAL-urilor in Ghidul Operational privind Evaluarea Implementarii Strategiilor de Dezvoltare Locala si pe baza cercetarilor detaliate a documentelor administrative ai GAL, cat si in teren, in comunitatile teritoriului.

Pe langa scopul de a transmite rezultatele evaluarii SDL factorilor interesati (AM pentru PNDR, RNDR, alte entitati interesate), un scop foarte important al realizarii evaluarii si a analizarii rezultatelor este de a oferi un feed-back insusi GAL despre gradul, calitatea si eficienta implementarii propriului SDL.

Astfel cel mai important scop al evaluarii este de a contribui la maximizarea implementarii SDL aflat in curs de implementare sau a unui nou SDL in viitor. GAL in primul rand va folosi rezultatele evaluarii in acest scop.

Rezultatele evaluarii vor fi puse la dispozitia intregului parteneriat al GAL si vor fi publicate pe website-ul GAL. Astfel evaluarea implementarii SDL va ajuta pe toti cei interesati sa inteleaga faza in care este implementarea SDL, eficacitatea acesteia, beneficiul adus de strategie intregii zone al GAL Angustia.

Obiectivele evaluarii

Obiectivele evaluarii sunt multiple. Prin evaluare GAL doreste analizarea mecanismelor ce stau la baza implementarii SDL, reusita acestor mecanisme sau daca acestea trebuie imbunatatite, in ce masura contribuie acestea la utilizarea resurselor si daca acestea aduc rezultatele asteptate. Un alt obiectiv al GAL prin evaluare este de a analiza eficienta utilizarii resurselor si stadiul, gradul in care sunt realizate obiectivele SDL intr-o perioada binedefinita, respectiv in perioada de la semnarea contractului de finantare cu autoritatea contractanta pana 01.10.2018.

GAL doreste sa identifice punctele forte, punctele slabe ale implementarii, procesele implementarii SDL care functioneaza bine si cele pe care trebuie puse mai mult accent, elementele ale implementarii care trebuie inca dezvoltate, etc. Cercetarea detaliata a fiecarui aspect al implementarii, colectarea de informatii si dovezi, analiza acestora, a efectelor si impactelor produse in zona va servi la identificarea factorilor si mecanismelor care influenteaza pozitiv sau negativ rezultatele SDL, si la o mai buna intelegere a procesului de implementare SDL.

Nu in ultimul rand obiectivul evaluarii este de a contribui la identificarea unor eventuale masuri de corectie (privitor la actuala implementare a strategiei pentru a imbunatati eficacitatea, eficienta, relevanta, impactul, sustenabilitatea acesteia) si la formularea de lectii utile pentru imbunatatirea modului de proiectare si implementare ale strategiei viitoare.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Metodologia de evaluare

Descrierea metodelor si tehnicilor de evaluare folosite si justificarea acestora, corelat cu fiecare intrebare de evaluare

Verificarea functionarii logice a strategiei

Analiza masurii in care rezultatele ob

tinute prin implementarea strategiei se datoreaza operatiunilor finantate in cadrul strategiei, nu altor factori sau altor interventii. Verificarea functionarii logicii de interventie se va face pe baza anumitor intrebari adresate in cadrul focus grupurilor, sondajelor, pe baza studiilor de caz, pe baza observatiei, toate aceste metode fiind descrise in continuare. Prin intrebarile adresate se urmareste obtinerea unor dovezi ale faptului ca logica de interventie a functionat si ca rezultatele obtinute se datoreaza actiunilor realizate prin implementarea SDL.

Studiul/analiza documentelor; Analiza datelor administrative

Un proces de colectare si analiza informatiilor relevante pentru evaluare, din surse scrise - rapoarte de progres ale beneficiarilor de proiecte, date de monitorizare ale operatiunilor finantate, documente rezultate ca urmare a implementarii operatiunilor, analize socio-economice relevante pentru obiectivele strategiei, date statistice colectate de catre diverse institutii cu relevanta pentru evaluarea implementarii strategiei, documentelor publice (acte normative, strategii sectoriale, strategii de dezvoltare regionale si zonale, politici publice) etc.

Documentele vor fi studiate de catre 2 persoane implicate in evaluare, cu sintetizarea principalelor aspecte constatate pentru beneficiul celorlalte persoane implicate in evaluare. Se vor studia acele documentele relevante, care sunt esentiale pentru a raspunde intrebarilor de evaluare.

Focus grupul

Este o tehnica bazata pe o discutie de grup cu privire la tematicile selectate, permitand participantilor sa formuleze si sa exprime opinii cu privire la un anumit subiect; tehnica foloseste interactiunea si creativitatea participantilor pentru a dezvolta si consolida informatiile colectate, se va utiliza in special pentru analizarea temelor sau domeniilor care dau nastere unor diferente de opinie care trebuie reconciliate sau care se refera la intrebari complexe care trebuie explorate in profunzime. Formatul focus grupului va fi un grup relativ omogen, de aproximativ 8-10 persoane, care se intalnesc o singura data, pentru o perioada de aproximativ 1,5 – 2 ore. Interactiunea cu grupul este facilitata de un moderator care lanseaza subiectele/temele sau intrebarile pentru discutie.

Principalii pasi de urmat, in cazul utilizarii focus-grupului:

Pasul 1. Selectarea participantilor

Se vor selecta participantii prin definirea unui esantion astfel incat sa se asigure un grad de omogenitate in grup si sa se formeze unul sau mai multe focus grupuri cu compozitie diferita.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Pasul 2. Selectia si instruirea moderatorilor

Rolul moderatorului este esential pentru succesul discutiei de grup. Se va prevedea o a doua persoana pentru fiecare grup, mai ales daca sesiunea nu va fi inregistrata, astfel incat o persoana sa poata lua notite in timp ce cealalta conduce si faciliteaza si stimuleaza discutia. Co-facilitatorul va observa discutia si poate transmite apoi facilitatorului constatările sale cu privire la modul in care s-a desfasurat intalnirea.

Pasul 3. Definirea temelor si subiectelor de discutie

Numarul temelor abordate vor fi stabilite in asa fel, incat toti participantii sa aiba posibilitatea de a participa la discutie. Se va intocmi o lista de 4-5 tematici sau intrebari deschise, formulate intr-un limbaj simplu, pentru o sesiune de focus grup.

Pasul 4. Derularea discutiilor

Discutia va fi lansata prin introducerea subiectului sesiunii si adresarea unei intrebari simple de interes general. Acest lucru va permite fiecarui participant sa emita o opinie sau o observatie initiala asupra subiectului. Tematicile vizate se introduc pe rand, moderatorul fiind interesat de implicarea tuturor participantilor la discutiile din cadrul grupului.

Pasul 5. Analiza, interpretarea si raportarea rezultatelor

Aceasta etapa finala consta in analiza si interpretarea datelor obtinute, grupate pe tematicile stabilite initial, compararea informatiilor furnizate de participanti, evidentierea unor opinii comune, dar si divergente, analizate in functie de caracteristicile si expertiza participantilor.

Sondajul de opinie prin telefon

Este o modalitate de a colecta informatii de la un grup tinta prin intermediul unui chestionar. Grupurile tinta vor fi diverse: beneficiari de proiecte, beneficiari indirecti (grupurile tinta ale operatiunilor finantate), populatia vizata de strategia de dezvoltare locala, intreprinderi/agenti economici, reprezentanti si membri ONG, etc.

Sondajul de opinie se realizeaza prin aplicarea unui chestionar care contine intrebari deschise, la care respondentii au posibilitatea sa raspunda conform situatiei lor specifice unui esantion de 50 persoane, 0.129 % parte din intreaga populatie vizata.

Pentru a obtine date si informatii care sa permit generalizari la nivelul intregii populatii vizate, vor fi respectate anumite rigori in elaborarea esantionului de subiecti: selectarea populatiei se va face dupa criterii riguroase de esantionare. Procesul de colectare a datelor se va face in conformitate cu anumite proceduri standardizate; numarul de subiecti investigati prin intermediul sondajului fiind de 7.

Datele vor fi colectate in situatii normale, cat mai apropiate de viata de zi cu zi; datele vor fi prezentate intr - o forma masurabila cantitativ, cea mai simpla fiind prezenta sau absenta unui atribut.

Observatia

Observatia este o metoda care permite investigarea fenomenelor in cadrul lor natural de desfasurare (la fata locului). Observatia poate fi folosita pentru a colecta informatii detaliate privind implementarea si rezultatele unei interventii. Metoda furnizeaza informatii bogate asupra rezultatului observabil al interventiei, dar si privind influenta contextului, luand totodata in considerare punctele de vedere ale principalilor actori si beneficiari. Metoda necesita abilitati din partea evaluatorului de a observa aspecte

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

relevante fara a perturba comportamentul firesc al celor observati (este foarte important ca persoanele observate sa se poarte firesc, normal).

In cazul specific al implementarii strategiilor de dezvoltare locala, observatia poate aduce informatii importante privind, spre exemplu, plus-valoarea abordarii LEADER, rezultatele strategiei sau factorii care influenteaza implementarea acesteia. Este foarte probabil ca observatia sa fi fost deja utilizata in mod natural de catre membrii GAL si echipa tehnica a acestuia, pe parcursul implementarii strategiei, prin urmare exista deja o baza de informatii colectate prin aceasta metoda.

In cazul utilizarii de catre evaluator in mod specific a observatiei, ca parte a metodologiei de evaluare, mentionam faptul ca metoda observatiei implica, in general, urmatoorii pasi:

Pasul 1. Alegerea modalitatilor de observare, in functie de ceea ce se va observa si de contextul specific;

Pasul 2. Observatia - observatorul urmareste diferitele tipuri de interactiuni sau procese, avand grija sa perturbe cat mai putin posibil comportamentul actorilor investigati;

Pasul 3. Analiza datelor obtinute - observatorul identifica afirmatiile celor observati care exprima o judecata de valoare explicita sau implicita, sau diverse aspecte ale proceselor studiate; daca se utilizeaza o fisa de observatie, se analizeaza aspectele consemnate in cadrul fiecarei tematici, sintetizandu-se ideile relevante in cadrul fiecarei tematici.

Descrierea elementelor cheie ale evaluarii – intrebarile de evaluare specifice si comune, criteriile de evaluare, indicatori

Temele evaluarii si aspecte cheie:

Tema 1 - Logica de interventie a strategiei

Aspecte cheie: Relevanta strategiei fata de nevoile si potentialul de dezvoltare din teritoriu; Coerenta interna si cu politicile de referinta relevante

Metode de evaluare: focus grup, matricea logica, analiza de birou, analiza datelor administrative, studiul documentelor, observatia, sondajul de opinie prin telefon

Tema 2 - Eficacitatea si eficienta operatiunilor si contributia lor la obtinerea rezultatelor si a impactului prevazute de strategie

Aspecte cheie: Gradul de atingere a rezultatelor planificate, a obiectivelor specifice si a impactului prevazut prin strategia de dezvoltare locala; Contributia operatiunilor finantate la atingerea rezultatelor, obiectivelor, impactului planificat, distinct de alti factori externi ai strategiei (impactul poate fi evaluat la finalul implementarii strategiei); Eficienta costurilor inregistrate la nivelul operatiunilor finantate

Metode de evaluare: focus grup, matricea logica, sondaj prin telefon, analiza de birou, analiza datelor administrative, studiul documentelor

Tema 3 - Contributia SDL la aria de interventie 6B

Aspecte cheie: Contributia efectiva a SDL la dezvoltarea locala in zonele rurale, conform criteriilor de evaluare si indicatorilor comuni aferenti ariei 6B (detalii in sectiunea 3.5)

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Metode de evaluare: focus grup, analiza de birou, analiza datelor administrative, studiul documentelor

Tema 4 - Mecanismul de implementare al strategiei

Aspecte cheie: Gestionarea resurselor (umane, financiare si tehnice) si a relatiei cu beneficiarii proiectelor finantate

Metode de evaluare: analiza de birou, analiza datelor administrative, sondaj prin telefon, focus grup

Tema 5 - Aplicarea metodei LEADER

Aspecte cheie: Modalitatile prin care au fost aplicate cele 7 caracteristici specifice ale abordarii LEADER

Metode de evaluare: analiza de birou, analiza datelor administrative, focus grup

Tema 6 - Valoarea adaugata datorata metodei LEADER

Aspecte cheie: Beneficiile obtinute datorita abordarii LEADER

Metode de evaluare: focus grup, sondaj prin telefon

Tema 7 - Factorii de succes si de insucces

Aspecte cheie: Influenta factorilor interni si externi asupra rezultatelor obtinute prin implementarea SDL

Metode de evaluare: analiza de birou, analiza datelor administrative, studiul documentelor, focus grup, sondaj prin telefon

Sursa datelor (primare si secundare), tehnici pentru colectarea datelor (chestionare, interviuri, focus grupuri, studii de caz etc.; dimensiunea si criterii de selectie pentru esantionare)

Pentru a putea demonstra faptul ca rezultatele obtinute se datoreaza actiunilor din cadrul SDL si nu altor factori, echipa a utilizat analiza contrafactuala - verificarea functionarii logicii de interventie. Verificarea functionarii logicii de interventie ramane metoda prin care se poate demonstra contributia strategiei la rezultatele obtinute.

Informatiile colectate prin studiul documentelor ofera o baza importanta de intelegere a contextului de implementare a interventiilor, a progresului implementarii strategiei, a factorilor care influenteaza pozitiv sau negativ implementarea si rezultatele obtinute, a dinamicii mediului socio-economic cu relevanta pentru obiectivele strategiei.

Focus grupul face posibila reunirea mai multor factori implicati in implementarea strategiei sau vizati de aceasta (beneficiari ai strategiei, diversi factori interesati de pe plan local, parteneri GAL, personal angajat din cadrul GAL) si colectarea unei cantitati mari de date calitative intr-un interval de timp relativ scurt. Tehnica permite evaluatorului sa examineze diferitele perspective ale participantilor, dar si sa exploreze modul in care opiniile se sustin, prin prezentarea argumentelor si contra-argumentelor, prin interactiunea cu ceilalti participanti intr-un context de grup.

Focus grupul este o forma de evaluare participativa. Prin implicarea actorilor sau beneficiarilor unei strategii in calitate de co-participanti la evaluare, concluziile evaluarii vor fi mai credibile si mai usor

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

acceptate. Tehnica focus grupului poate fi, de asemenea, utilizata pentru validarea datelor colectate anterior sau pentru completarea unor date cantitative.

Intr-o evaluare ex-ante, tehnica focus grupului poate fi de asemenea folosita pentru a testa reactiile factorilor interesati privind o masura inovatoare, pentru a clarifica si formula mai bine obiectivele unei strategii, pentru a rafina logica de interventie a strategiei, pentru a identifica problemele si necesitatile teritoriului. Tehnica este, de asemenea, foarte relevanta la finalul implementarii unei strategii, pentru identificarea sau interpretarea rezultatelor si pentru a stabili noi prioritati si orientari pentru viitoarea strategie.

Avantaje: intr-un interval de timp scurt (1,5-2 ore), este posibila colectarea unei cantitati mari de informatii calitative. Dat fiind faptul ca datele provin din discutiile din cadrul grupului, perspectiva este mai putin influentata de interactiunea cu moderatorul. Datorita participarii mai multor persoane, focus grupul ofera un anumit nivel de „control al calitatii” in colectarea datelor, prin judecarea argumentelor pro si contra ale fiecarei persoane, evitand astfel opiniile extreme.

In cazul evaluarii Strategiei Asociatiei Angustia Egyesület metoda de baza de colectare a informatiilor a fost focus grupul. In cele 12 comune partenere a GALului a fost organizata cate 1 interviu de focus grup alcatuit din 8-11 persoane.

Ghid de intrebari deschise pentru focus grupuri si raspunsuri cumulate, prelucrate.

1. In ce masura a contribuit SDL la imbunatatirea infrastructurii locale, serviciilor publice/private, la cresterea nivelului de trai si la combaterea saraciei?

La aceasta intrebare am primit raspunsuri satisfacatoare si pozitive din partea persoanelor care au fost prezenti si au fost intrebati in cadrul interviului. Dupa parerea grupului SDL-ul Asociatiei Angustia contribuie in mare masura la imbunatatirea infrastructurii locale, serviciilor publice/private, la cresterea nivelului de trai si la combaterea saraciei prin masurile care au fost planificate si proiecte care sunt in curs de implementare.

Masura 1.1 Investitii in renovarea si dezvoltarea satelor si Masura 2.2 Sprijin pentru investitii in crearea si dezvoltarea de activitati neagricole, contribuie la imbunatatirea infrastructurii locale si serviciilor publice/private.

Investitiile din cadrul masurii 1.1 au corelat cu domeniul de interventie si cu planificarile din SDL prin proiecte depuse la GAL. De exemplu: Comuna Ghelinta a achizitionat prin proiect, utilajele si echipamentele care vor fi folosite de serviciile publice ale comunei pentru intretinerea spatiilor verzi aflate in administrarea comunei. Scopul proiectului consta in satisfacerea nevoilor comunitatii locale. Imbunatatire si extindere a serviciilor locale de baza si cresterea eficientei acestor servicii in vederea realizarii unei dezvoltari socio-economice durabile.

Obiectivul si scopul proiectelor contribuie la realizarea SDL-ului, care contribuie la imbunatatirea infrastructurii locale, serviciilor publice/private, la cresterea nivelului de trai si la combaterea saraciei.

**Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociația Angustia Egyesület**

2. Ce valoare adaugata aduce programul LEADER pentru zona ?

Programul LEADER a devenit componenta importanta a politicii de dezvoltare rurala a zonei, in urma implementarii SDLului in perioada de finantare precedenta.

Implementarea SDL de catre Asociația Angustia in aceasta perioada a adus o abordare noua de dezvoltare comunitatilor locale din zona si beneficii multiple cu efecte masurabile asupra dezvoltarii integrale a intregii zonei. Dezvoltarea economiei prin investitiile implementate, dezvoltarea vietii culturale prin sprijinirea de organizatii civile, dezvoltarea infrastructurii fizice de baza in intreg teritoriu, sprijinirea fermierilor, dezvoltarea exploatareilor agricole, crearea si dezvoltarea de micro-intreprinderi, respectiv noi servicii, crearea locurilor de munca, dezvoltarea agro-turismului in zona, instruirea fermierilor, instruirea regulata a liderilor locali in scopul eficientizarii implementarii programului Leader in zona si pentru facilitarea activarii actorilor locali in propriile comunitati cu scopul dezvoltarii acestora.

In urma rezultatelor programului LEADER in randul comunitatilor din zona s-a format increderea in eficienta si utilitatea acestui program privind dezvoltarea propriei zone.

LEADER, ca abordare inovatoare, bazata pe cooperare si implementata in regiunea GAL Angustia, genereaza valoare adaugata in regiune in special datorita implicarii de jos in sus a populatiei si a participarii integrate a reprezentantilor sectoarelor economice.

De aceea, LEADER nu este numai un instrument de finantare, ci, prin prisma exemplelor de la nivel european, reprezinta modalitatea optima de dezvoltare locala si regionala a zonei.

Exista o nevoie accentuata, ca actorii locali sa fie mai bine informati si incurajati in legatura cu oportunitatea de a se implica intr-o mare masura in procesul de dezvoltare a propriei comunitati locale. Dezvoltarea comunitatilor este un proces pe termen lung, care presupune, in mod normal, atat resurse financiare, cat si parteneriate locale durabile, abordarea LEADER putand reprezenta solutia pentru dezvoltarea acestui teritoriu. Pentru a asigura dezvoltarea zonei, este necesara mobilizarea tuturor partilor interesate (autoritati locale, organizatii si reprezentanti ai societatii civile) si, implicit, formarea unui parteneriat solid intre acestea.

Abordarea bazata pe teritoriu: teritoriul omogen de dimensiune viabila, locuitorii impartasesc „identitatea locala”. GAL Angustia lucreaza sa elaboreze programe locale de dezvoltare rurala, va pune in functiune sistemul de administrare si implementare pentru realizarea planului.

Functioneaza si parteneriatul intre sfera publica, privata si civila. Se vede ca este initiata o relatie voluntara, inovativa in vederea atingerii scopurilor comune prin unirea resurselor si competentelor.

Caracterul inovator al programului LEADER inseamna sprijinirea serviciilor, industriei si comertului diversificat bazat pe resurse locale si idei noi. Aceste inovatii, in mare masura vor fi realizate prin masura 2.4 a SDLului, prin proiecte depuse pe aceasta masura.

Prin abordarea integrata – interconectivitatea activitatilor intelegem ca politica agrara prin multifunctionalitate oglindeste conceptul conform careia gospodarii nu sunt numai simpli producatori agricoli ci prin activitatea lor produc bunuri naturale, culturale, de mediu si comunitare.

Networking: formarea retelelor nationale si internationale intre grupurile LEADER contribuie la diseminarea si schimbul metodelor, cunostintelor, experientelor si rezultatelor obtinute la nivel local.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Temele susmentionate au fost atinse prin focus grupuri, si se constata ca in opinia actorilor locali exista o mare valoare adaugata, care caracterizeaza programul LEADER.

3. In ce masura s-au utilizat resursele financiare?

Cea mai mare parte a resurselor financiare este utilizata. Dupa raspunsuri primite, in cadrul masurii 1.1: comunele au utilizat resursele in procent de 99 % din sumele pentru care au aplicat. Beneficiarii pe masura au incheiat contractele de finantare si unii sunt in faza de implementare. Prin celelalte masuri, fondurile sunt utilizate in procent de 75 %. Dupa aceste raspunsuri primite, putem constata ca fondurile nerambursabile sunt utilizate in mare procentaj.

Aceste raspunsuri au fost date de catre membrii a consiliul director al GAL, care au fost prezenti la interviuri de focus grup.

4. Cum apreciati procesul de aplicare (factori interni si/sau externi) din fondul LEADER?

Fondurile nerambursabile constituie o importanta sursa de finantare pentru organizatiile din zona , atat pentru IMM-uri, cat si pentru organizatiile non-profit. In jurul lor circula o multime de opinii si perceptii mai mult sau mai putin gresite, generate de comunicarea partiala a informatiei in presa si in mediile de afaceri, ca si de concentrarea mesajelor asupra anumitor aspecte legate de accesarea fondurilor si implementarea proiectelor finantate. Perceptiile sunt foarte diferite.

In general procesul de aplicare in cazul programului Leader este mult mai filantrop si prietenos fata de alte surse de fonduri. Beneficiarii primesc mai multe informatii despre apeluri si masuri fata de nivelul national, pentru ca programul LEADER este mai aproape de beneficiari.

In cadrul focus grupurilor beneficiarii apreciaza foarte mult activitatea GALului.

Prin sprijin este generat o mare valoare adaugata pentru regiune in special datorita implicarii de jos in sus, si a participarii integrate a reprezentantilor sectoarelor economice. Este asigurat o posibilitate mare pentru comunitatea rurala prin SDL. Pentru a participa la o sesiune, se necesita multa informare si documentare din cauza birocratiei.

5. In ce masura a contribuit proiectul la incurajarea dezvoltarii locale in zonele rurale?

Conform raspunsurilor: investitiile pentru comunitati prin masura 1.1 coreleaza cu domeniul de interventie care exprima incurajarea dezvoltarii locale in zonele rurale.

Obiectivele si scopurile proiectelor sunt: imbunatatirea serviciilor de baza pentru populatia din mediul rural in vederea cresterii confortului si nivelului de trai. Imbunatatirea si extinderea serviciilor locale de baza si cresterea eficientei acestor servicii in vederea realizarii unei dezvoltari socio – economice durabile a teritoriului. Promovarea valorilor culturale din zona.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Comunele au achizitionat diferite masini si utilaje pentru: eficientizarea lucrarilor de intretinere, reparare si deszapezire a rețelei locale de drumuri cuprinse in intervalul domeniului public. Intretinerea spatiilor verzi respectiv eficientizarea activitatii compartimentului administrativ-gospodaresc si administrarea domeniului public si privat.

O comuna a modernizat centrul cultural sa creeze conditii optime pentru practicarea activitatilor socio – culturale, dar si pentru imbunatatirea vietii socio – culturale a tuturor locuitorilor de pe raza comunei.

6. In ce masura a fost capabila strategia sa implice tineri si femei?

Prin proiecte: tineri si femei s-a implicat foarte bine. In cadrul masurii 2.2 – care prevede sprijinirea de activitati non-agricole - au fost depuse multe proiecte de catre femei in calitate de solicitanti. In cadrul masurii 1.2 – care prevede sprijinirea vietii civile - au fost depuse multe proiecte care implica tineri.

Pe masura 2.2 au fost realizate investitii implementate de femei, care stimuleaza mediul de afaceri din mediul rural, in asa fel cresc numarul de activitati neagricole desfasurate in zona rurala.

Investitii care vor fi implementate de catre femei sunt urmatoarele: dezvoltare tehnologica pentru productia textilelor de casa, coafura si alte activitati de infrumusetare, achizitie de echipamente pentru stomatologie, servicii de masuratori topografice si de cadastru si infiintare de servicii de agrement.

Prin masura 1.2 au fost depuse multe proiecte cu scopul dezvoltarii domeniului cultural, care angajeaza tanara generatie, talentele latente pentru a duce mai departe traditiile populare din zona. Grupul tinta in cadrul proiectelor, sunt tinerii. Pe langa proiecte care nu genereaza profit, au fost sprijiniti tinerii intreprinzatori.

7. S-au creat noi locuri de munca prin implementarea proiectelor din cadrul programului LEADER?

In ansamblul factorilor de productie, unul dintre cele mai importante elemente este forta de munca. De aceea, modul de concepere a organizarii diverselor activitati ar trebui sa aiba in vedere (impreuna cu alte elemente), problema ocuparii, a utilizarii mainii de lucru, ea fiind incadrata ca o dimensiune specifica dezvoltarii.

In cadrul oricarui proiect de investitii, crearea de locuri de munca este extrem de importanta dupa parerea celor intrebati.

Prin raspunsuri se constata ca a fost infiintat 1 loc de munca prin programul LEADER si inca 6 locuri sunt in curs de realizare pentru ca proiectele sunt in faza de implementare.

8. Au fost introduse masuri pentru protectia mediului si pentru inovare in zona rurala prin SDL?

Pentru respondenti inovatia este considerata, in general, motorul principal al cresterii economice in economia globala de astazi. Prin introducerea in practica a inovatiilor se pot obtine produse cu caracteristici de calitate imbunatatite, servicii de calitate superioara, procese de productii noi, mai eficiente si mai curate (ecologice), modele imbunatatite ale sistemului de management al afacerilor,

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

metode moderne de management al fortei de munca etc. Exista multiple motivatii ale intreprinderilor si organizatiilor pentru a inova, dintre care: cresterea cotei de piata, cucerirea de noi pietee, ameliorarea calitatii produselor, largirea gamei de produse, inlocuirea produselor inechite, reducerea impactului asupra mediului etc.

GAL a lansat o masura care ofera posibilitate pentru Autoritatile locale (comunele), ONG-urilor si Unitatilor de cult conform legislatiei in vigoare, si pentru asezamantele monahale - sa depuna proiecte inovatoare.

Masura pe care au fost depuse proiecte contribuie la domeniul de interventie - 5 C – „Facilitarea furnizarii si a utilizarii surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deseurilor, a reziduurilor si a altor materii prime nealimentare, in scopul bioeconomiei”.

Proiectele care au fost inovative la GAL Angustia sunt urmatoarele : Instalare sistem de incalzire si de asigurare apa calda care utilizeaza energie regenerabila; Achizitionare cazan biomasa cu accesorii si container; Achizitionare de echipamente inovative pentru utilizarea resurselor regenerabile de energie.

9. Considerati ca este important dezvoltarea agriculturii in zona?

Din interactiunile cu focus grupuri reiese ca, teritoriul acoperit de GAL Angustia are o mare valoare agricaturala, totodata preocuparea populatiei este bazat in mare procent pe agricultura. In aria GAL agricultura, zootehnia si exploatarea forestiera sunt principalele activitati. Nu exista servicii pentru agricultura, depozitarea produselor. Nu exista retele de desfacere a produselor agro-alimentare si nici lanturi de procesare. Prin urmare este de inteles faptul ca legaturile industriei locale cu celelalte domenii economice ale zonei sau cu zone externe sunt sporadice, ocazionale, fara a exercita o influenta continua asupra vietii locuitorilor din aria GAL.

Agricultura ramane o ramura in limitele traditionalului. Terenurile practic se impart in mod egal intre arabil si pasuni, restul fiind nesemnificativ. Se constata fragmentarea excesiva a terenurilor si structura proprietatii din acest sector, precum si nivelul tehnologic relativ redus. Pondere importanta au fermele de semi-subzistenta, activitati agricole de cultivare a plantelor si de crestere a animalelor, bazate pe traditii specifice satului din Romania. Aceste ferme se caracterizeaza printr-o structura de productie diversificata, determinata de necesitatile gospodariei, precum si printr-o dotare tehnica redusa si necorespunzatoare, ceea ce impiedica cresterea productivitatii si obtinerea unui surplus de produse destinate vanzarii.

Structura, nefavorabila in principal a exploatatiilor agricole de semi-subzistenta, precum si cooperarea insuficienta a producatorilor agricoli, a determinat o slaba dezvoltare a sectorului, inregistrand o productie medie pe HA cu mult sub nivelul national.

Cea mai mare parte din terenurile agricole sunt gospodarii mici particulare, sub 2 HA. Proprietarii acestora lucreaza cu tehnologie depasita, cu logistica nesatisfacatoare si pricepere limitata, marcata de un traditionalism fara inovatie pana in prezent.

In ultimul an, datorita implementarii SDLului, si a programelor nationale de dezvoltare rurala in sectorul agricol a inceput un progres de dezvoltare la nivelul fermelor, totodata se remarca o mare necesitate asupra fondurilor nerambursabile prin care se dezvolta agricultura zonei.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Din raspunsuri se constata ca exista o mare necesitate pentru noi tehnologii, utilaje si echipamente moderne chiar si inovative, precum si pentru obtinerea de produse cu valoare adaugata mai mare. Dezvoltarea agriculturii este extrem de necesar pentru populatia zonei.

In urma implementarii proiectelor beneficiarii vor putea lucra patul germinativ in mod adecvat, in timpul oportun pentru a pregati pamantul si a semana culturile, respectiv sa dezvolte procese tehnologice, mai ales in cazul culturii de cartof, cultura care este cea mai semnificativa in zona.

Prin implementarea proiectelor, beneficiarii ar putea maximaliza profitul cu cresterea valorii adaugate a produselor agricole, totodata cu cresterea competitivitatii a exploatatiilor agricole pe pietele regionale si nationale. In plus, oportunitatea de valorificare a produselor agricole sunt extrem de variate, inclusiv exportul, fapt ce ofera loc suficient atat pentru producatorii vechi, cat si pentru cei nou intrati pe piata.

10. Considerati importanta protejarea patrimoniului cultural si a vietii civile in zona?

Cei prezenti in focus grupuri au considerat foarte important protejarea patrimoniului cultural si exista o mare necesitate pentru sprijinirea vietii civile din zona acoperita de GAL Angustia.

Intreaga zona are o mostenire rurala bogata (tradiții, cadru natural, arhitectura traditionala) si o identitate rurala – locala.

Prin existenta identitatii locale – rurale se necesita valorificarea abordarii LEADER pentru intarirea capacitatilor de dezvoltare rurala si se constata ca: conservarea si valorificarea patrimoniului construit si imaterial, contribuie semnificativ la imbunatatirea calitatii vietii la nivel local.

Exista necesitate si deschidere fata de consolidarea societatii civile si participarea acesteia in dezvoltarea comunitatii, fata de promovarea incluziunii sociale, a reducerii saraciei si a dezvoltarii economice in zona rurala, totodata fata de consolidarea identitatii locale si diminuarea migratiei populatiei din zona GAL Angustia.

Din raspunsuri reiese ca exista si in momentul de fata necesitate pentru proiecte ale ONG-urilor, cluburilor cu interes sportiv, asezamintelor religioase; care aduc plus valoare comunitatilor locale si care ce nu pot fi finantate din alte surse. Proiecte la scara mica, proiecte complexe integrate, experimentale, proiecte care se adreseaza mai multor zone si care se adreseaza unui sector specific teritoriului. Dezvoltarea unitatilor de cult din zona, a asezamintelor monahale. Diversificarea programelor in cadrul comunitatilor apartinand diferitelor culte.

Sursele financiare necesare pentru conservarea si valorificarea patrimoniului construit si imaterial sunt foarte limitate in PNDR 2014-2020.

11. Considerati importanta dezvoltarea comunitatii rome si a infrastructurii sociale?

Toti respondentii au manifestat interes si importanta dezvoltarii comunitatii rome, inclusiv dezvoltarii infrastructurii sociale.

Combaterea saraciei si excluziunii sociale necesita o abordare pe tot parcursul vietii. Pentru copii si tineri obiectivul este de a sigura oportunitatea de dezvoltare a intregului potential individual, indiferent

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

de ordinea sociala sau etnica, prin dezvoltarea abilitatilor, cunostiintelor si experientei necesare. O alta abordare a respondentilor este acela de a asigura premisele pentru participarea deplina la viata sociala, culturala si economica a comunitatii.

Obiectivul pentru cei care au depasit varsta activa este acela ca varstnicii sa fie apreciati si respectati, sa ramana independenti si sa poata participa la toate aspectele vietii in calitate de cetateni activi, precum si sa se bucure de o calitate ridicata a vietii intr-o comunitate sigura.

Din analiza diagnostic a focus grupurilor rezulta ca serviciile sociale la nivel de comunitate sunt slab dezvoltate sau lipsesc. Pentru dezvoltarea durabila a teritoriului se simte nevoia de interventii care sa aiba ca rezultat dezvoltarea serviciilor sociale si intrinsec o crestere a conditiilor de viata.

Potrivit ideilor din focus grupuri se propune dezvoltarea infrastructurii sociale si dezvoltarea comunitatii rome (prin proiectele care urmeaza a se implementa se urmareste realizarea de investitii, care vor duce la imbunatatirea vietii locuitorilor, inclusiv pentru locuitori din comunitati segregate prin crearea unui cadru potrivit pentru desfasurarea activitatilor specific diverselor servicii sociale).

Din interviuri cu focus grupuri au iesit idei ca: inventarierea actiunilor/politicilor existente in zona cu privire la gradul de ocupare a romilor, inclusiv a pietelor competitive, care sa identifice breslele profesionale in care romii pot fi inclusi/ocupati. Dezvoltarea unui plan de actiune pentru comunitatile de romi pentru dezvoltare comunitara prin calificarea/atestarea persoanelor apartinand etniei roma in meserii care faciliteaza accesul pe piata muncii. Actiuni de informare asupra potentialului comunitatilor de romi pentru a accesa piata muncii. Programe de instruire intensive si eliberare de diplome de calificare pentru romii cu ocupatii traditionale. Formare in meserii cautate pe piata competitiva, pentru tinerii romi fara ocupatie (inclusiv femei).

Alte importante idei formulate in focus grupuri: sa planificam si sa realizam cursuri de instruire si programe de crestere a nivelului de constientizare la nivelul publicului larg: carti, programe scolare, postere, newsletter-e si festivaluri rurale, esentiale pentru a castiga sprijinul comunitatilor pentru protejarea zonei dar si pentru o mai buna intelegere a posibilelor beneficii comunitare – care devin beneficii economice prin proiecte.

12. Considerati ca este importanta dezvoltarea si sprijinirea activitatilor si serviciilor neagricole?

In cadrul focus grupurilor o tema complexa a fost tema activitatilor neagricole, mai ales tema sprijinirii acestora. Pe langa agricultura, activitatile neagricole si servciile oferite in mediul rural, sunt foarte necesare.

Economia rurala este slab diversificata si inca dependenta de activitatile agricole, ceea ce are drept consecinta venituri reduse pentru intreprinzatorii din mediul rural.

Exista si alte resurse, de exemplu: turism arhitectural, etnografic, ecoturism, arta culinara si in mai mica masura turism cultural si alte activitati economice. Exista o mare necesitate de proiecte si sprijin pentru activitati negaricole prin care, dezvoltarea contibuie la stimularea mediului de afaceri din mediul rural,

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Acțiune Locală Asociația Angustia Egyesület

contribuind astfel la creșterea numărului de activități non-agricole desfășurate în zonele rurale, proiecte specifice al zonei pentru întreprinderi, precum și dezvoltarea activităților non-agricole existente, care să conducă la crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și reducerea diferențelor dintre mediul rural și urban, utilizarea de know-how, tehnologii noi și inovative.

Cei care au activitate non – agricolă funcționabilă, au menționat idei de extindere a firmelor prin înființarea de noi linii de business pe lângă cele existente. Idei care contribuie la stimularea mediului de afaceri din mediul rural, reducerea gradului de dependență față de agricultură prin locurile de muncă nou create, creșterea veniturilor populației rurale, crearea și menținerea locurilor de muncă, și nu în ultimul rând în mod indirect prin plata taxelor și impozitelor locale care duc la o dezvoltare economică durabilă precum și prin salariile plătite angajaților. Prin proiecte de finanțare beneficiarii ating și obiective specifice – creșterea companiilor existente prin diversificarea activității.

Principalele idei de proiecte aparute prin focus grupuri: fabricarea produselor textile, servicii de croitorie, prelucrarea produselor lemnoase și producere de biomasă, bricheti, peleti, servicii din industria de metalurgică, investiții pentru activități meșteșugărești – activități de artizanat, produse tradiționale, investiții legate de furnizarea de servicii (medicale, sociale, sanitar-veterinare), servicii de reparații mașini și utilaje, servicii legate de marketingul produselor tradiționale, investiții pentru infrastructură în unitățile de primire turistică și servicii legate de domeniu (agroturism, agrement, etc).

13. Considerați importantă formarea, transferul de cunoștințe pentru populația din mediul rural?

Respondenții consideră în totalitate că formarea și transferul de cunoștințe sunt extrem de importante pentru populația rurală. Reprezentanții diferitelor domenii ale economiei rurale din zonă nu dispun de cunoștințe și capacități competitive, astfel solicită și necesită instruirii de specialitate.

Din răspunsuri reiese că în zonă există un nivel scăzut al educației, se constată un mare deficit în ceea ce privește informația și cunoștințele în diferitele domenii legate de activitățile din mediul rural. După nevoi, această activitate va sprijini oportunități de instruire pentru diferite grupuri țintă din zonă pentru largirea cunoștințelor și dobândirea de competențe, care să revitalizeze activitățile socio-economice din zonă.

Instituțiile folosesc trainingul angajaților pentru atingerea mai multor obiective, dintre care a fost menționat familiarizarea noilor angajați cu noile locuri de muncă, în cazul dezvoltării rurale acest model este foarte important de urmărit: îmbunătățirea performanțelor actuale ale angajaților, întreprinderilor, meșterilor care nu își folosesc întregul potențial, pregătirea acestora pentru viitoarele promovări sau de tehnologie în munca pe care ei o desfășoară.

Din răspunsuri reiese că, în ce în ce mai multe instituții organizează programe de training în domeniul managementului calității și al asistenței clientului, în efortul de a răspunde pretențiilor tot mai ridicate ale acestora. De asemenea, este subliniată ideea de restructurare. Deoarece scopul dezvoltării resurselor umane îl constituie mărirea contribuției la atingerea obiectivelor dezvoltării rurale, programele de training trebuie elaborate și dezvoltate sistematic, având clar aceste obiective.

Programele de training de succes se elaborează pornind de la determinarea obiectivă a nevoilor de training ale beneficiarilor din zonă. Cu toate acestea, multe instituții, companii sau experți de formare

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

asigura programe de training fara a face investigatii prealabile in scopul evaluarii nevoilor reale. Necesitatile formulate in focus grupuri se refera la formare si transfer de cunostinte practicabile.

Stabilirea unui program eficient de training presupune cunoasterea temeinica a activitatii si a realizarilor persoanelor care lucreaza si au activitate in zona acoperita de GAL.

Specialistul care asigura formarea va trebui sa aprecieze performantele sau deficientele actuale ale persoanelor implicate din zona, sau activitatile carora li se pot aduce imbunatatiri. Dupa ce au fost identificate deficientele, urmeaza sa se stabileasca posibilitatea imbunatatirii acestora printr-un program de training, transfer de cunostinte adecvat. De multe ori, slaba motivatie, constrangerile sau proiectarea defectuoasa a sarcinilor cauzeaza aceste deficiente, trainingul in aceste situatii nerezolvand problema imbunatatirii performantelor.

Pe langa problemele abordate in focus grupuri se remarca foarte multe oportunitati in formari practicabile pentru populatia rurala si se formuleaza teme necesare, ca de exemplu: formari in domeniul agriculturii (operator de masnini si utilaje agricole), prelucrarea materialului lemnos, formari pentru abatorizarea animalelor, formari pentru cunoasterea si valorificarea de plante medicinale aflate in zona acoperita de GAL, etc.

14. Considerati importante activitatile de promovare a teritoriului prin evenimente si targuri de produse traditionale si culturale?

In focus grupuri s-a remarcat o necesitate foarte mare pentru evenimente care promoveaza teritoriul rural, inclusiv targuri pentru produse locale traditionale si evenimente culturale.

Obiectivul itinerariului mestesugurilor artistice si a evenimentelor traditionale rurale este promovarea si valorificarea mestesugurilor artistice locale prin turism.

Mestesugurile artistice locale sunt o nisa care are conditii de dezvoltare si care trebuie promovate. Initierea unui astfel de demers se poate justifica si prin aspectele abordate in focus grupuri, prezentate mai jos, care demonstreaza necesitatea sprijinirii mestesugurilor artistice ca forma a turismului cultural:

- efectele realizarii unui astfel de itinerar si eveniment, constau in atragerea atentiei publice, asupra mediului rural ca destinatie pentru practicarea unei astfel de forme de turism, de o mai buna informare si un interes sporit al turistilor fata de mestesuguri, produselor traditionale locale, cresterea atractivitatii mediului rural ca destinatie turistica si pe plan international;

- promovarea si comercializarea mestesugurilor artistice poate deveni o oportunitate pentru cresterea circulatiei turistice si dezvoltarea economica a comunitatilor locale.

Printre numeroasele avantaje si facilitati pe care le gasim in teritoriul zonei rurale pe care focus grupul le-a amintit:

- retea variata de cai de comunicatii;

- semnalizare adecvata a obiectivelor turistice, realizata de catre Autoritatea din domeniul turismului;

- structuri de primire turistice cu functiuni de cazare si de alimentatie adecvate din punct de vedere cantitativ si calitativ;

- localnici ospitalieri;

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

- *preturi/costuri in general rezonabile, chiar favorabile fata de media din Uniunea Europeana la multe produse si servicii (transport, cazare, taxe de vizitare la obiective turistice, produse artizanale, servicii culturale, evenimente culturale, etc).*

In focus grupuri au fost formulate niste idei de baza despre evenimente de promovare a teritoriului si a produselor locale traditionale:

- *in spatiul cultural rural exista zone carora chiar asezarea lor geografica le confera specificitati de durata lunga adica acele particularitati de natura economica, istorica, geografica, antropologica care produc diversitati firesti, iar acesta este unul dintre motivele pentru care populatia din mediul rural trebuie sa se dezvolte si sa se extinda itinerarele culturale.*
- *crearea itinerariului mestesugurilor artistice si a evenimentelor traditionale locale presupune promovarea pe pietele externe a unor destinatii competitive, originale si atractive, care sa atraga interesul turistilor si tour operatorilor straini. Ca urmare, este necesar ca itinerariul sa includa localitati cu elemente culturale si mestesuguri artistice de notorietate, usor accesibile si situate in zone atractive din punct de vedere al cadrului natural, care sa ofere turistului satisfactie, confort si servicii turistice de calitate.*
- *evenimentele culturale ale mestesugurilor artistice si a evenimentelor traditionale locale promoveaza patrimoniul cultural imaterial (spiritualitate, credinte si povesti, religie, obiceiuri si traditii, stil de viata, practici culturale, actiuni creative, muzica si spectacole, reprezentatii istorice), care reprezinta una dintre modalitatile eficiente de crestere a vizibilitatii zonei rurale ca destinatie turistica atractiva si durabila.*

15. Ce functioneaza bine si ce nu in cadrul programului LEADER si a SDL-ului in zona, daca aveti sugestii in tema?

In focus grupuri se poate constata ca toti participantii din zona au considerat importanta parteneriatul si comunicarea si sunt multumiti pentru ca programul se adreseaza tuturor factorilor rurali interesati care participa la initiative de dezvoltare rurala locala. Acestia pot fi administratori la nivel national, regional sau local, fermieri sau alti membri activi ai comunitatii rurale – toti pot juca un rol important in programul Leader.

Respondentii constata ca actorii locali au fost implicati sa exploreze modalitati noi prin care sa devina sau sa ramana competitive, sa-si valorifice bunurile la maxim si sa depaseasca dificultatile pe care le-ar putea intampina, cum ar fi o populatie cu tendinta de imbatranire, niveluri reduse ale prestarii serviciilor sau absenta posibilitatilor de angajare.

Astfel SDL-ul a contribuit la imbunatatirea calitatii vietii in zonele rurale, atat a familiilor de fermieri, cat si a populatiei rurale in sens mai larg. De exemplu, recunosc faptul ca a fi competitiv in producerea hranei, a asigura un mediu placut si a crea locuri de munca pentru populatia locala sunt aspecte care se

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

sprijina reciproc si care necesita abilitati specifice, tehnologii corespunzatoare si servicii care trebuie abordate ca un ansamblu coerent.

GALul a activat si a mobilizat resursele locale, sprijinind proiecte de dezvoltare (precum studiile de diagnostic si studiile de fezabilitate sau de consolidare a capacitatilor locale), care vor ameliora capacitatea acestor zone de a accesa si de a utiliza nu doar fondurile Leader, ci si alte surse pentru finantarea dezvoltarii lor. De asemenea, SDLul sustine sectoare si categorii de beneficiari care, deseori, nu sunt sprijinite deloc sau primesc doar un sprijin limitat, prin alte programe care functioneaza in zone rurale, precum activitatile culturale, punerea in valoare a mediului natural, reabilitarea arhitecturii si a cladirilor de patrimoniu, turismul rural, ameliorarea relatiilor dintre producatori si consumatori etc. GALul a incurajat factorii socio-economici sa colaboreze, pentru a produce bunuri si servicii de foarte buna calitate in zona locala.

GALul a incurajat asocierea intre partenerii publici si privati, foarte bine echilibrat si a reprezentat grupurile locale de interes existente, derivate din diferitele sectoare socio-economice din zona. Responderntii sunt multumiti cu activitatea echipei Gal Angustia, cu componenta parteneriatului si cu rezultate atinse pana in faza actuala de implementare a SDLului.

Pe langa opinii pozitive apar si constrangeri, experiente negative, de exemplu legate de probleme birocratice (datorita birocratiei extreme din tara beneficiarii si alte persoane afectate au raspuns ca trebuie mii de documente in plus, iar institutiile complica, incurca munca unui beneficiar). Totodata sunt nemulumiri legate de rezultatele proiectelor – unii respondenti sunt nemulumiti ca la nivelul Oficiului Judetean in evaluare sunt taiate niste cheltuieli necesare proiectelor, sau sunt eliminate punctaje relevante (de exemplu punctajle pentru integrarea problemelor de mediu).

Ghid de intrebari deschise pentru sondaj de opinie prin telefon si raspunsuri cumulate, prelucrate.

1. Ce valoare adaugata aduce proiectul dvs pentru comunitatea locala /zona GAL Angustia?

Fiecare proiect care a fost depus la GAL Angustia are o valoare adaugata pentru comunitatea locala /zona.

Raspunsurile ce am primit prin sondaj telefonic sunt urmatoare:

Dezvoltarea atelierului de croitorie este foarte important pentru zona, daca cineva vrea sa cumpara o draperie, perdele, cuverturi, sau perne decorative, exista o croitoreasa care coase produse unicate.

Un alt solicitant vrea sa diversifica activitatea firmei. Domeniul principal de activitate a firmei este intretinerea spatiilor verzi. Acest proiect are importanta datorita faptului ca in cazul terenurilor unde au fost create noi spatii verzi se necesita pregatire sau nivelare de teren.

Un alt proiect are ca obiectiv o activitate non – agricola: prestarea de servicii stomatologice, prin achizitia de aparatura specifica necesara pentru functionarea mai buna a cabinetului.

A fost depus un proiect pentru modernizare de cofura, ca activitate principala cu care se diversifica gama serviciilor spatiului rural.

**Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület**

Sunt si alti solicitanti care vor sa infinteze baze de agrement in statiuni turistice. Si celelalte proiecte prin celelalte masuri aduc tot valoare adaugata pentru comunitate. De exemplu: comunele au achizitionat diferite masini si utilaje care vor deservi comunitatea in mod direct si indirect. Proiectele care au fost depuse de catre ONGuri vor deservi comunitatea si implica tinerii.

2. In ce masura ati utilizat resursele financiare primite prin programul Leader?

Solicitantii au utilizat resursele financiare in general in procent de 80%.

Pe fiecare masura s-au depus proiecte care au utilizat in mare masura valoarea maxima a sprijinul public nerambursabil / proiect.

Unii solicitanti au incheiat contractul de finantare si sunt in faza de implementare, altii nu au primit pana acum nici un raspuns despre proiecte. In cazul solicitantilor care nu au primit raspuns, proiectele sunt in evaluare la nivel de Oficiul Judetan sau la nivelul Centrului.

Respondentii care au proiecte in curs de implementare au utilizat sumele in mare masura.

3. Implica sau se adreseaza proiectul dvs. tinerilor si/sau femeilor?

Tineri si femei sunt implicati in mare masura in proiecte finantate prin SDL.

Pe masura 2.2 (activitati neagricole sprijnite) au fost depuse multe proiecte de catre femei in calitate de beneficiari. Din interviuri reiese ca femeile sunt multumiti si o valoare adaugata a proiectelor este ca: activitatile femeilor sunt mult apreciate. Totodata prin masura 1.2 (sprijin comunitar pentru ONGuri si unitati de cult) au fost depuse multe proiecte care implica tinerii.

Activitatile care sunt implementate de catre femei sunt: dezvoltare tehnologica pentru croitorie, coafura si alte activitati de infrumusetare, servicii stomatologice, servicii de masurare topografica si de cadastru, infiintare servicii de agrement.

Au fost sprijiniti si tinerii intreprinzatori in domeniul agriculturii si in domeniul activitatilor non-agricole respectiv servicii.

4. S-au creat noi locuri de munca prin implementarea proiectului Dvs?

Prin convorbiri se constata, ca a fost infintat 1 loc de munca prin programul LEADER si inca 6 locuri sunt in curs de realizare pentru ca proiectele sunt in faza de implementare. Beneficiarii care au creat si vor sa creeze noi locuri de munca se preocupa in domeniul de stomatologie, amenajarea de spatii verzi, agricultura si in domeniul turismului.

5. Implica proiectul Dvs. masuri pentru protectia mediului?

Respondentii au afirmat ca protectia mediului se afla pe loc important in cazul proiectelor depuse si aflate in proces de implementare, sau in curs de asteptare pentru contractare.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Solul, ca si aerul si apa sunt factori de mediu cu influenta deosebita asupra sanatatii. De calitatea solului depinde formarea si protectia surselor de apa, atat a celei de suprafata cat mai ales a celei subterane. Apa este un factor de mediu indispensabil vietii. Ea indeplineste in organism multiple functii, fara apa toate reactiile biologice devenind imposibile. Lipsa de apa sau consumul de apa poluata are multiple consecinte negative asupra omului si sanatatii sale – prin sondaj este clarificat ca, beneficiarii pun mult accent pe afirmari susmentionate, mai ales in cazul proiectelor legate de agricultura sau de industria usoara si de alte productii din zona rurala.

Pentru toti respondentii este clar ca, praful, cenusa si fumul au o proportie destul de mare in totalitatea poluantilor care exista in atmosfera. Sursele artificiale generatoare de praf, cenusa si fum cuprind, in general, toate activitatile omenesti bazate pe arderea combustibililor lichizi, solizi sau gazosi. O importanta sursa industriala, in special de praf, o reprezinta industria materialelor de constructie, care are la baza prelucrarea unor roci naturale (silicati, argile, calcar, magnezit, ghips etc.). Integrarea problemelor de mediu este importanta pentru toti cei care au fost interogati – in marea majoritate a cazurilor se folosesc sursele de energii regenerabile (biomasa, energia solara, etc); este pus accent pe colectarea deseurilor in mod selectiv, reducerea folosirii energiei electrice si a combustibililor bazata pe petrol.

6. Prin proiectul Dvs. ati realizat/ sau este in curs de realizare in comunitatea Dvs, sau zona Angustia o investitie sau solutie inovativa?

Din raspunsuri se poate constata ca populatia aflata in zona rurala a GAL Angustia este deschisa fata de noutati si de inovatii. Cei care nu folosesc solutii inovative in proiectele lor, au informatii despre astfel de proiecte si abordari in zona, sau in comunitatea unde locuiesc.

Ca inovatiile sa fie functionale, modelele de success trebuie, eventual, adaptate la specificul local.

Exista respondenti care considera ca asocierea este o masura inovativa daca o privim la nivelul modalitatii de realizare. Nu cooperativele sunt noi, ci felul in care vom ajunge sa ii convingem pe micii fermieri si producatori sa isi puna in comun resursele si energia pentru a putea face fata conditiilor concurentiale ale pietei libere. Respondentii care au experiente pe plan international cand vorbesc despre inovatie, zic ca in viitor ar trebui sa urmarim exemplul tarilor europene mai bine dezvoltate unde, chiar si programul LEADER a fost abordat cu o relaxare mai mare.

7. Cunoscand derularea programului LEADER in zona GAL Angustia, va rog sa acordati o nota de la 1 la 5 (unde nota 1 reprezinta punctul minim, iar nota 5 reprezinta punctul maxim) intrebarii urmatoare: Cat de important considerati ca este programul LEADER pentru dezvoltarea zonei?

Din 50 de respondenti, pentru importanta programului LEADER din zona – 40 de persoane au acordat nota 5, iar cele 10 persoane ramase au acordat nota 4. Rezultat, din care reiese ca programul de dezvoltare rurala de tip LEADER este foarte important pentru populatia aflata in zona GAL Angustia.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Descrierea principalelor limitari si constrangeri intampinate si a masurilor adoptate pentru a le compensa

Verificarea functionarii logicii de interventie a fost realizata pe baza anumitor intrebari adresate in cadrul interviurilor focus grup, a analizelor documentelor si a sondajului telefonic.

Practic, prin intrebarile adresate se urmareste obtinerea unor dovezi ale faptului ca logica de interventie a functionat si ca rezultatele obtinute se datoreaza actiunilor realizate prin implementarea SDL.

Prin raspunsurile primite si dupa analiza documentelor se urmareste ca relevanta strategiei este corelata cu nevoile si potentialul de dezvoltare din teritoriu.

Limitare si constrangere pe parcursul evaluarii a fost numarul redus a angajatiilor GAL.

Studiul / Analiza documentelor

Informatiile colectate prin studiul documentelor a oferit o baza importanta de intelegere a contextului de implementare a interventiilor si a progresului implementarii strategiei.

Avantaje ale metodei au fost : costul semnificativ mai redus comparativ cu cel al altor metode de investigare pentru ca acest tip de analiza nu necesita drumuri cu masina, costuri suplimentare pentru ca proiectele si documentele aferente, respectiv statisticile exista la GAL.

Limitarea si constrangerea in aceste analize a fost ca informatiile in documente sunt in general reduse.

Riscul a fost ca detaliile legate de informatii nu sunt in totalitate satisfacatoare.

Interviurile cu focus grupuri au fost realizate cu mai multe persoane care au avut anumite caracteristici comune si care au furnizat informatii de calitate prin discutie ghidata, astfel temele discutate au fost mai bine intelese si am primit raspunsuri satisfacatoare.

S-a constatat ca limitare si constrangere ca unele grupuri au fost influentati de catre un dominant (lider de opinie) din grup. In cateva cazuri discutia a fost monopolizata de catre liderii de opinie din cadrul grupului.

In urma observatiei evaluatorii au colectat o serie de date prin analiza activitatilor specifice a implementarii strategiei. Limitarile si constrangerile constau in cantitatea mare a informatiilor inregistrate, situatie care a creat dificultati in selectarea aspectelor relevante.

Sondajul telefonic a fost mult mai usor decat celelalte optiuni de sondaj. Evaluatorul a citit intrebarile prin convorbire de telefon si a inregistrat raspunsurile primite la fiecare intrebare.

A fost mult mai rapid si mult mai putin costisitor decat sondajul fata in fata. Limitare si constrangere pe parcursul sondajului a fost cand nu a fost semnal din cauza retelei telefonice. Riscul a fost ca sondajul nu a oferit posibilitatea analizei calitative aprofundate

Prin procesul de evaluare, datorita folosirii mai multor mijloace metodologice au rezultat urmatoarele raspunsuri la temele si intrebarile generale, precum si la cele specific GAL:

I. Logica interventiei Strategiei de Dezvoltare Locala

- 1. In ce masura logica de interventie a strategiei de dezvoltare locala este inca relevanta fata de nevoile socio-economice si potentialul de dezvoltare ale teritoriului?**

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Nevoile de la momentul elaborarii SDL pana in prezent au ramas la fel, nu au necesitat modificari.

Masurile din cadrul SDL nu au fost modificate din perspectiva de noi necesitati, fiindca acestia nu au fost identificate. Nu a existat o dinamica a schimbarii necesitatilor pe parcursul impementarii SDL.

Raspunsul la intrebare pe scala de raspuns:

Putin relevanta	Relevanta	Foarte relevanta X
-----------------	-----------	---------------------------

2. Cat de corerenta este logica interventiei care sta la baza strategiei de dezvoltare locala?

Activitatile (masurile, procedurile, activitatile de sprijin) prevazute in cadrul SDL si resursele alocate acestora sunt suficiente pentru a genera realizarile si rezultatele asteptate, respectiv indicatorii prevazuti in strategie.

Indicatori de realizare sunt adecvati pentru a oferi o imagine clara asupra realizarilor obtinute. Indicatorii sunt specifici, masurabili, fezabili, relevanti si suficienti.

Rezultatele asteptate sunt clar definite.

Raspunsul la intrebare pe scala de raspuns:

Putin coerenta	Coerenta	Foarte coerenta X
----------------	----------	--------------------------

II. Contributia operatiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevazute de strategie

3. In ce masura au fost atinse obiectivele strategiei sau care este probabilitatea atingerii acestor obiective in viitor, avand in vedere progresul inregistrat pana la data evaluarii?

Pentru a da raspuns la aceasta intrebare, am formulat urmatoarele intrebari specifice, formulate de GAL, conform indicatiilor Ghidului de evaluare a strategiilor:

INTREBARE DE EVALUARE	CRITERII DE EVALUARE	INDICATORI DE REALIZARE	INDICATORI DE REZULTAT	INFORMATII SUPLIMENTARE
Ce rezultate au obtinut proiectele finantate in ceea ce priveste imbunatatirea competitivitatii firmelor locale?	Fermele / Intreprinderile locale si-au dezvoltat noi servicii /procese de productie si noi canale de desfacere Reputatia intreprinderilor locale si a produselor acestora s-a imbunatatit	Nr. de noi servicii / procese de productie Largirea ariei de acoperire a prestarilor de	11 investitii care au generat noi servicii / procese de productie Intreg teritoriul GAL. Noi canale de desfacere si in	Populatia neta care beneficiaza de servicii/infrsaturcturi imbunatatite: 35232 de locuitori. Drumuri comunale, strazi, drumuri forestiere si agricole care sunt intretinute, reparate: 998.6 km.

Angustia Helyi Akciócsoporthoz
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

	Conditia sociala a agricultorilor si a familiilor acestora s-a imbunatatit	servicii / a canalelor de desfacere Nr. de agricultori / intreprinzatori cu venituri mai mari si /sau complementare pentru agricultori	afara teritoriului GAL 4 agricultori 7 intreprinzatori	Teren intravilan si extravilan intretinut: 40600 Ha. 4 exploataii agricole dezvoltate prin SDL. 7 intreprinzatori finantate.
--	--	---	--	--

INTREBARE DE EVALUARE	CRITERII DE EVALUARE	INDICATORI DE REALIZARE	INDICATORI DE REZULTAT	INFORMATII SUPLIMENTARE
In ce masura a contribuit strategia la cresterea gradului de ocupare a fortei de munca la nivelul teritoriului?	Prin proiecte au fost create locuri noi de munca	Nr de locuri de munca create	A fost creat 1 loc de munca, 6 locuri de munca sunt in curs de creare	
INTREBARE DE EVALUARE	CRITERII DE EVALUARE	INDICATORI DE REALIZARE	INDICATORI DE REZULTAT	INFORMATII SUPLIMENTARE
In ce masura a contribuit strategia la dezvoltarea competentelor si capacitatii locale de a sustine dezvoltarea socio-economica a teritoriului?	Instruiri pentru liderii locali din zona GAL Dezvoltarea de competente si capacitati ai liderilor locali	Nr. de instruiți Nr. de lideri locali instruiti Adancirea de cunostinte, competente si capacitati	2 instruiți 13 lideri locali instruiti Adancirea cunostintelor, competentelor si capacitatilor in temele: Comunicare in dezvoltarea rurala si Animarea teritoriului	12 comune atrase prin liderii locali la instruiți in dezvoltare rurala

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

INTREBARE DE EVALUARE	CRITERII DE EVALUARE	INDICATORI DE REALIZARE	INDICATORI DE REZULTAT	INFORMATII SUPLIMENTARE
In ce masura strategia a fost capabila sa implice tinerii si femeile? Cu ce efecte?	Beneficiarii eligibili de proiecte tineri sub varsta de 40 de ani, respectiv femei. Diversificarea investitiilor si a serviciilor in teritoriu Impactul serviciilor / investitiilor intreprinse de tineri / femei	Nr. de tineri beneficiari sub varsta de 40 de ani Nr. de femei beneficiari de proiecte Nr. de noi servicii create / investitii inovatoare realizate in teritoriu Marimea ariei de acoperire a teritoriului GAL de noi investitii / servicii	8 tineri intreprinzatori sprijiniti 4 femei beneficiari 19 noi servicii create/ 3 investitii inovatoare realizate in teritoriu Intreg teritoriul GAL	Sanse de egalitati asigurate pentru femei si tinerii din zona rurala a GALului Angustia.
INTREBARE DE EVALUARE	CRITERII DE EVALUARE	INDICATORI DE REALIZARE	INDICATORI DE REZULTAT	INFORMATII SUPLIMENTARE
In ce masura a contribuit SDL la imbunatatirea infrastructurii locale, serviciilor publice/private, nivelului de trai si la combaterea saraciei	Tipuri de infrastructuri / servicii dezvoltate / imbunatatite Cresterea nivelului de trai a populatiei locale	Nr. de infrastructuri / servicii dezvoltate / imbunatatite in domeniile Aria de acoperire a infrastructurilor / serviciilor	17 infrastructuri/ servicii imbunatatite si/sau nou dezvoltate Intreg teritoriul GAL	Populatia neta care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite: 38000 de locuitori.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

	Evenimente adresate populației teritoriului Investiții inovative cu efecte pozitive asupra nivelului de trai a populației zonei Comunitate defavorizată sprijinită	dezvoltate / îmbunătățite Nr. evenimente organizate în zona pentru populație teritoriului Tipul evenimentelor Nr. de investiții inovative Tipul investițiilor inovative Tipul comunității defavorizate Tipul serviciilor / investițiilor adresate dezvoltării comunității defavorizate Procentul persoanelor defavorizate ca beneficiari indirecti	4 evenimente Socio – culturale 3 investiții De utilizare a diferitelor tipuri de energie regenerabile Copii din familie defavorizate Comunitatea roma Program after-school Instruire de diferite instrumente de muzică pentru comunitatea roma Grupuri de câte 20 – 30 copii dintr-o comună din zona GAL Comunitatea roma dintr-o comună din teritoriu	4 comune atrase în mod intractiv la evenimentele organizate Incluziunea socială și diminuarea segregării în teritoriul rural.
INTREBARE DE EVALUARE	CRITERII DE EVALUARE	INDICATORI DE REALIZARE	INDICATORI DE REZULTAT	INFORMATII SUPLIMENTARE

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

In ce masura a contribuit SDL la promovarea patrimoniului cultural, la imbunatatirea vietii civile si religioase?	Domeniile vietii civile sprijinite	Tipurile de domenii	de	Mostenire culturala, promovarea turistica a zonei, educatie informala	Punerea in valoare a mostenirii culturale in cazul 12 comune a GALului Angustia si introducerea acestora in circuitul turistic
	Comunitati de cult sprijinite	Tipul comunitatilor de cult sprijinite		Comunitatile de cult romano – catolica, reformata, adventista de ziua a VII-a sprijiniti in zona GAL	
	Procentul populatiei locale care are acces la patrimoniu cultural, viata civila si cea de cult sprijinit	Aria de acoperire in teritoriu		Toate cele 12 comune din zona GAL	
		Procentul populatiei		Intreaga populatie a zonei GAL	

III. Valoarea adaugata datorata metodei LEADER

4. Ce beneficii au fost obtinute datorita metodei LEADER ? (dezvoltarea capitalului social local, rezultatele obtinute prin implementarea strategiei, imbunatatirea guvernantei locale)

Capitalul social s-a imbunatatit (invatarea colectiva, schimbarea mentalitatilor, cresterea colaborarii si increderii reciproce si fata de GAL, identificarea unor subiecte de interes comun, dezvoltarea de competente si capacitati, etc.);

Guvernanta locala s-a imbunatatit la nivel local (implicare sporita a comunitatii si factorilor interesati in luarea deciziilor, cresterea capacitatii de a gestiona fonduri publice-private etc.).

Implementarea SDL-ului are rezultate clar masurabile (locuri de munca create, investitii inovatoare, infrastructura de baza imbunatatita, etc.) care au generat imbunatatirea calitatii vietii in teritoriul GAL.

INDICATORI:

- Perceptia actorilor locali privind gradul de imbunatatire a capitalului social datorita aplicarii metodei LEADER, cuantificata pe o scala:

Nu am remarcat o imbunatatire	Imbunatatire medie X	Imbunatatire mare
-------------------------------	----------------------	-------------------

- Perceptia actorilor locali privind rezultate ale SDL mai bune datorita aplicarii metodei LEADER, cuantificata pe o scala:

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Nu am remarcat o imbunatatire	Imbunatatire medie	Imbunatatire mare X
-------------------------------	--------------------	---------------------

- Perceptia actorilor locali privind gradul de imbunatatire a guvernantei la nivel local datorita aplicarii metodei LEADER, cuantificata pe o scala:

Nu am remarcat o imbunatatire	Imbunatatire medie X	Imbunatatire mare
-------------------------------	----------------------	-------------------

IV. Factorii de succes si de insucces

5. Care sunt factorii interni si externi care au influentat sau influenteaza (pozitiv sau negativ) implementarea strategiei si rezultatele obtinute? Ce masuri au fost adoptate pana la data evaluarii si cu ce efecte? Ce masuri sunt inca necesare?

Factori interni care au influentat pozitiv implementarea strategiei:

1. Expertiza de specialitate a membrilor echipei tehnice acumulata in perioada de finantare 2007-2013, avand ca rezultat o mai eficienta implementare a SDL-lui aferent perioadei de finantare curente.
2. Dezvoltarea echiparii tehnice a biroului tehnic a contribuit pozitiv la o mai eficienta implementare a SDL-lui aferent perioadei de finantare curente.

Factori externi care au influentat pozitiv implementarea strategiei:

1. Expertiza institutiilor AFIR si MADR in implementarea programului LEADER ceea ce a avut efect pozitiv pe parcursul implementarii SDL de catre GAL.

Factori externi care au influentat negativ implementarea strategiei:

1. Schimbarea procedurilor de evaluare proiecte fara a fi valabile in faza de evaluare procedurile pe baza carora s-a realizat lansarea apelurilor in cadrul carora s-au depus proiectele.

GAL a evaluat proiectele pe baza unei proceduri aflate in vigoare la data lansarii proiectelor, ulterior AFIR a evaluat aceleasi proiecte dupa o noua versiune a manualului de procedura, aflata in vigoare in perioada evaluarii proiectelor la AFIR. Acest fapt a avut impact negativ asupra implementarii SDL, multe proiecte fiind respinse. Se constata ca factor negativ evaluarea duala a acelorasi aspecte la nivelul a diferitelor institutii /in diferite perioade/dupa proceduri schimbate.

2. Posibilitatea de interpretare subiectiva a fiselor de evaluare proiecte. Libertatea de interpretare a evaluatorului de proiecte la nivelul AFIR in a decide eligibilitatea sau neeligibilitatea unor componente ale proiectelor. Reglementari neclare privind conditiile de eligibilitate generale.

V. Contributia SDL la aria de interventie 6B

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

6. In ce masura a sprijinit SDL dezvoltarea locala in zonele rurale?

Serviciile si infrastructurile locale in comunele partenere au fost imbunatatite. Accesul la serviciile si la infrastructurile locale in comunele partenere a crescut. Strategia de dezvoltare locala al GAL a contribuit la crearea de noi locuri de munca.

Populatia vizata de SDL Angustia apartine in procent de 100% populatiei rurale. Populatia rurala din zona GAL beneficiaza in procent de 100% de servicii/infrastructuri imbunatatite; Prin proiectele finantate prin SDL a fost creat pana in prezent 1 loc de munca, si 6 sunt in curs de

SDL al GAL Angustia a sustinut pana in prezent 38 de proiecte, patru evenimente culturale pentru populatia zonei si 2 instruirii pentru lideri locali din teritoriu.

Raspunsul la intrebare pe scala de raspuns:

In mica masura	In masura medie	In mare masura X
----------------	-----------------	------------------

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Constatarile si concluziile evaluarii

Constatarile si concluziile formulate pentru fiecare tema a evaluarii si pentru fiecare dintre intrebarile de evaluare.

Logica de interventie a strategiei

Aspecte cheie: Relevanta strategiei fata de nevoile si potentialul de dezvoltare din teritoriu; Coerenta interna si cu politicile de referinta relevante

Obiectivul de dezvoltare rurala:	Prioritati de dezvoltare rurala →	Domenii de interventie →	Masuri – >	Indicatori de rezultat
i) Favorizarea competitivitatii agriculturii Obiective transversale: mediu si clima, inovare	P2	2A	M2.1	Numarul de exploatatii agricole/beneficiari sprijiniti. - 4 exploatatii sprijinite
	P3	3A	M2.3	Numarul de exploatatii agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la pietele locale si la circuitele de aprovizionare scurte, precum si la grupuri/organizatii de producatori
Obiectivul de dezvoltare rurala:	Prioritati de dezvoltare rurala →	Domenii de interventie →	Masuri – >	Indicatori de rezultat
ii) Asigurarea gestionarii durabila a resurselor naturale si combaterea schimbarilor climatice. Obiective transversale:	P5	5C	M2.4	Totalul investitiilor. - 3 proiecte depuse, aflate la evaluare la nivel CRFIR.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

mediu si clima, inovare.				
Obiectivul de dezvoltare rurala:	Prioritati de dezvoltare rurala ->	Domenii de interventie ->	Masuri ->	Indicatori de rezultat
iii) Obținerea unei dezvoltari teritoriale echilibrate a economiilor si comunitatiilor rurale, inclusiv crearea si mentinerea de locuri de munca	P1	1C	M2.5	Numar total al participantilor instruiti.
Obiective transversale: Mediu si clima, inovare	P6	6B	M1.1	Populatie neta care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite. - 34.330 Persoane care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite
		6B	M1.2	Populatie neta care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite. - 26.832 Persoane care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite
		6B	M1.3	Populatie neta care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite. - 3670 Persoane care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite
		6B	M1.4	Populatie neta care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite. - 3978 persoane care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

		6A	M2.2	Locuri de munca create - 7 locuri de munca create
--	--	----	------	---

INDICATORI

Tabelul 2 Indicatori de monitorizare specifici domeniilor de interventie

Domenii de interventie	Indicator de monitorizare
1C	Numarul total al participantilor instruiti.
2A, 2C+	Numarul de exploatare agricole/beneficiari sprijiniti.
3A	Numarul de exploatare agricole care primesc sprijin pentru participarea la sisteme de calitate, la pietele locale si la circuitele de aprovizionare scurte precum si la grupuri/organizatii de producatori.
5C	Totalul investitiilor.
6A	Locuri de munca create.
6B	Populatie neta care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite.

SDL-ul urmareste atingerea de obiective si prioritati in teritoriu care se regasesc si printre obiectivele si prioritatile de dezvoltare rurala nationale si judetene. Prin masurile propuse, beneficiarii directi/indirecti, tipul investitiilor sprijinite si incurajarea producerii si utilizarii energiei regenerabile se justifica caracterul inovativ al SDL.

Cu analiza logicii interventiei si analiza documentelor se urmareste daca relevanta strategiei este corelata cu nevoile si potentialul de dezvoltare din teritoriu. Coerenta interna si cu politicile de referinta sunt relevante.

Eficacitatea si eficienta operatiunilor si contributia lor la obtinerea rezultatelor si a impactului prevazute de strategie

Aspecte cheie: Gradul de atingere a rezultatelor planificate, a obiectivelor specifice si a impactului prevazut prin strategia de dezvoltare locala; Contributia operatiunilor finantate la atingerea rezultatelor, obiectivelor, impactului planificat, distinct de alti factori externi strategiei (impactul poate fi evaluat la finalul implementarii strategiei); Eficienta costurilor inregistrate la nivelul operatiunilor finantate.

Solicitantii au utilizat resursele financiare din SDL in general, in procent de 81%.

Pe fiecare masura solicitantii au depus proiecte care se apropie de valoarea maxima a sprijinului public nerambursabil / proiect.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

In cazul masurii 1.1, care a fost lansat pentru comune, suma disponibila pe masura a fost cheltuita in procent de 99 %. Rezultatele contribuie la imbunatatirea conditiilor de viata a locuitorilor prin investitii pentru populatia rurala si imbunatatirea serviciilor publice locale.

Suma pe masura 1.2 - Investitii privind protejarea patrimoniului cultural si sprijinirea vietii civile in mediul rural cu obiectivele specifice de conservarea mostenirii rurale si a traditiilor locale din zona GAL Angustia este cheltuita in procent de 95 %.

Suma pe masura 1.3, care a fost lansat pentru - Dezvoltarea comunitatii roma - este cheltuita in procent de 98%. Obiectivul specific al masurii este crearea si dezvoltarea infrastructurii necesare destinate populatiei roma si sprijinirea educatiei familiilor marginalizate.

Suma pe Masura 1.4 pentru - Dezvoltarea infrastructurii sociale - este cheltuita in procent de 50 %. Obiectivul specific al masurii este consolidarea societatii civile, participarea activa a societatii civile la dezvoltarea comunitatii pe plan social, implicarea actorilor activi in dezvoltarea sociala a comunitatilor din zona.

Suma pe Masura 2.1 pentru - Investitii in exploatare agricole - este cheltuita in procent de 85 %. Obiective specifice al masurii sunt cresterea competitivitatii agriculturii din zona, dezvoltarea exploatarelor agricole de dimensiuni mici si mijlocii, favorizarea diversificarii productiei agricole, cresterea calitatii produselor si introducerea pe piata, cresterea veniturilor exploatarelor, imbunatatirea performantei economice a exploatarelor agricole, protectia mediului prin investitii in echipamente si utilaje performante cu tehnologie care protejeaza mediul inconjurator, facilitarea procesarii produselor agricole, sprijinirea tinerilor fermieri, reinnoirea generatiilor prin crearea de noi locuri de munca care diminueaza migratia lor din zona rurala a GAL Angustia.

Suma pe Masura 2.2 pentru - Investitii in crearea si dezvoltarea de activitati neagricole - este cheltuita in procent de 70 %. Obiective specifice al masurii sunt dezvoltarea economica a zonelor rurale si eradicarea saraciei, dezvoltarea serviciilor pentru populatie si alte activitati economice.

Suma pe Masura 2.4 pentru - Investitii inovative, protectia mediului si energie regenerabila - este cheltuita in procent de 80 %. Obiective specifice al masurii sunt realizarea de investitii in sectorul de energie regenerabila (hidro, solara, eoliana, biomasa etc.), realizarea de investitii in reducerea consumului de energie.

Eficienta costurilor inregistrate la nivelul operatiunilor finantate: Unii solicitanti au incheiat contracte de finantare si sunt in faza de implementare, ceilalti inca nu au primit pana acum nici un raspuns despre proiecte depuse. Cei care au solicitat rambursarea cheltuielilor si au finalizat proiectul au primit costul cheltuielilor in procent de 100 %.

Contributia SDL la aria de interventie 6B

Aspecte cheie: Contributia efectiva a SDL la dezvoltarea locala in zonele rurale, conform criteriilor de evaluare si indicatorilor comuni aferenti ariei 6B (detalii in sectiunea 3.5)

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

SDL-ul al GAL Angustia are ca scop principal incurajarea dezvoltarii locale in zonele rurale ca un domeniu de interventie principal.

Pentru realizarea obiectivului de dezvoltare rurala: Obținerea unei dezvoltari teritoriale echilibrate a economiilor si comunitatilor rurale, inclusiv crearea si mentinerea de locuri de munca, conform domeniului de interventie 6B, Strategia de Dezvoltare a Asociatiei Angustia prevede 4 masuri. Masura 1.1 - Investitii in renovarea si dezvoltarea satelor, Masura 1.2 - Investitii privind protejarea patrimoniului cultural si sprijinirea vietii civile in mediul rural, Masura 1.3 - Dezvoltarea comunitatii roma, si Masura 1.4 - Dezvoltarea infrastructurii sociale.

Indicatorul de rezultat a ariei de interventie 6B este populatia neta care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite. Un indicator de baza pentru a indica progresul de implementare a SDL al GAL Angustia, pentru ca intregul parteneriat al GAL Angustia considera ca, o astfel de strategie, oportunitate pentru zona rurala, locala trebuie sa aiba un impact pozitiv pentru intreaga populatie a teritoriului GAL.

Prin masura 1.1 in momentul de fata sunt implementate sau in faza de implementare 11 proiecte cu o mare valoare adaugata pentru intregul teritoriu. In cazul masurii 1.2 sunt depuse 10 proiecte importante pentru viata civila si religioasa a teritoriului (aceste proiecte sunt in faza de evaluare la nivelul CRFIR), iar pe masurile 1.3 respectiv 1.4 sunt depuse cate un proiect.

Obiectivele si scopurile proiectelor sunt: imbunatatirea serviciilor de baza pentru populatia din mediul rural in vederea cresterii confortului si nivelului de trai. Imbunatatirea si extinderea serviciilor locale de baza si cresterea eficientei acestor servicii in vederea realizarii unei dezvoltari socio – economice durabile a teritoriului. Promovarea valorilor culturale ale zonei.

Ca si rezultate a proiectelor aferente ariei de dezvoltare 6B, putem vorbi despre consolidarea societatii civile si participarea acestora in dezvoltarea comunitatii, promovarea incluziunii sociale, a reducerii saraciei si a dezvoltarii economice in zona rurala, consolidarea identitatii locale si diminuarea migratiei populatiei din zona GAL Angustia. Proiectele care urmaresc aceste obiective sunt in faza de contractare sau in faza de implementare.

Totodata, proiectele titulate ONG-urilor, cluburilor cu interes sportiv, asezamintelor religioase care aduc plus valoare comunitatilor locale si care nu pot fi finantate din alte surse, contribuie la aria de interventie 6B. Proiecte la scara mica, proiecte complexe integrate, experimentale, proiecte care se adreseaza mai multor zone si care se adreseaza unui sector specific teritoriului, proiecte pentru dezvoltarea unitatilor de cult din zona, a asezamintelor monahale. Un obiectiv de urmarit este diversificarea programelor in cadrul comunitatilor apartinand diferitelor culte.

Aria de interventie	Intrebare de evaluare	Criterii de evaluare	de	Indicatori comuni de rezultat	Informatii suplimentare
---------------------	-----------------------	----------------------	----	-------------------------------	-------------------------

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

			(Aria de interventie 6B)	
6B Promovarea dezvoltarii locale in zonele rurale	In ce masura au sprijinit interventiile PNDR dezvoltarea locala in zonele rurale?	Serviciile si infrastructurile locale in zonele rurale au fost imbunatatite Accesul la serviciile si la infrastructurile locale in zonele rurale a crescut Strategiile de dezvoltare locala au determinat crearea de oportunitati de ocupare a fortei de munca	Intreaga populatie a teritoriului GAL beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite prin proiectele aferente ariei 6B. Au fost create sau sunt in curs de creare 7 locuri de munca.	Populatia neta care beneficiaza de servicii/infrastructuri imbunatatite: 38000 de locuitori. 17 infrastructuri/servicii imbunatatite si/sau nou dezvoltate 4 evenimente organizate in zona pentru populatia teritoriului In total 23 proiecte aferente ariei 6B prin 4 masuri.

Mecanismul de implementare al strategiei

Aspecte cheie: Gestionarea resurselor (umane, financiare si tehnice) si a relatiei cu beneficiarii proiectelor finantate.

Prin focus grupuri si din alte intalniri (instruiri, formari, actiuni de promovare si animare) putem constata ca mecanismul de implemenatre al strategiei functioneaza bine. Totodata exista relatii bune cu beneficiarii proiectelor finantate. Echipa tehnica a GAL a pus un accent foarte mare pe tinerea relatiei cu beneficiarii proiectelor. In foarte multe cazuri putem vorbi despre vizita pe teren, prin care se monitorizeaza proiectele care sunt in stare de monitorizare (a fost executata achizitionarea bunurilor, echipamentelor, sau utilajelor prevazute prin proiecte, sau au fost depuse dosare de cerere de plata).

Activitatile de animare au stimulat mult procesul de dezvoltare locala si sunt in concordanta cu nevoile identificate la nivelul teritoriului.

GAL Angustia a utilizat diferite mijloace pentru a informa comunitatea locala cu privire la posibilitatile de granturi existente pentru finantarea proiectelor: intalniri si evenimente publice, mass-media locala, pliante si publicatii, pagina de internet, totodata a informat comunitatea locala inclusiv prin intermediul membrilor GAL.

Mecanismul de gestionare a strategiei a fost efectuata de angajatii asociatiei Angustia, iar pentru atingerea si realizarea obiectivelor, angajatii asociatiei au realizat urmatoarele activitati: au elaborat si implementat SDLul in faza actuala; au organizat instruiri pentru personalul GAL si liderii locali in vederea implementarii strategiei; au colectat, analizat si difuzat informatii privind actiunile de dezvoltare rurala, au diseminat bune practici de dezvoltare rurala; au organizat intruniri, conferinte, dezbateri, mese rotunde

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

si ateliere de lucru; au organizat schimburi de experienta si strategii de formare; au participat la intrunirile retelelor interne si europene; au editat publicatii proprii; au executat apeluri pentru proiecte si au sprijinit depunatorii de proiecte.

Mecanismul de control a strategiei a prevazut astfel, un dispozitiv riguros si transparent de vizualizare a modului in care are loc gestionarea financiara a implementarii strategiei de dezvoltare, care permite colectarea sistematica si structurarea semestrială a datelor cu privire la activitatile desfasurate. Monitorizarea are drept scop urmarirea stadiului implementarii proiectelor prin care este transpusa in practica strategia de dezvoltare locala. Inregistrarea, colectarea si stocarea informatiilor statistice necesare monitorizarii se realizeaza in conformitate cu prevederile fiselor tehnice si a Cadrlui Comun de Monitorizare si Evaluare pentru a se asigura compatibilitatea dintre forma de raportare a GAL si a Sistemului de monitorizare national pentru PNDR. Sursele de informare pentru monitorizarea stadiului implementarii proiectelor derulate la nivelul GAL sunt: Cererile de finantare ale proiectelor – mai exact informatiile financiare si valoarea estimata a indicatorilor de rezultat; Dosarele de plata (intermediare si finale) intocmite de catre beneficiari – pentru cuantificarea cheltuielilor deja efectuate si nivelului atins de indicatorii de rezultat; Rapoartele de progres si Fisele de verificare pe teren intocmite in urma vizitelor de verificare.

Echipa de implementare a SDL este format din doua grupuri: grupul personalului propriu si grupul celor care presteaza servicii externalizate.

Angajatii proprii ai asociatiei au urmatoarele functii: manager proiect(1 pers.), responsabil cu animarea teritoriului (1 pers.), responsabil cu activitatile de monitorizare (1 pers.), responsabil cu evaluarea si selectia proiectelor (1 pers.).

Aplicarea metodei LEADER

Aspecte cheie: Modalitatile prin care au fost aplicate cele 7 caracteristici specifice ale abordarii LEADER

Strategia de dezvoltare locala axata pe zona

SDL al GAL Angustia este axata pe zona cu un teritoriu omogen, coeziv din punct de vedere social, caracterizat prin traditii comune, cu o identitate locala semnificativa, cu simtul apartenentei, cu nevoi si asteptari comune, fiind zona tinta pentru punerea in practica a politicii de dezvoltare. Avand ca punct de reper o astfel de zona, s-a efectuat mai usor recunoasterea punctelor locale forte si slabe, a riscurilor, a oportunitatilor si a potentialului endogen.

Zona GAL Angustia are o coerenta suficienta si o masa critica in termeni de resurse umane, financiare si economice, pentru a sustine o strategie viabila de dezvoltare locala.

Abordarea „de jos in sus”

Conform conceptului abordarii „de jos in sus”, si in cazul GAL Angustia, actorii locali au participat la luarea de decizii privind strategia, precum si la selectarea prioritatilor care trebuie urmarite in zona acoperita de GAL Angustia. Abordarea „de jos in sus” nu a fost considerata ca fiind alternativa sau opusa abordarilor „de sus in jos” ale autoritatilor nationale si/sau regionale. Abordarea „de jos in sus” a combinat si interactionat cu acestea, in scopul obtinerii unor rezultate globale mai bune.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Implicarea actorilor locali a inclus populatia in ansamblul ei, grupurile de interese economice si sociale si institutiile reprezentative, publice si private. Consolidarea capacitatilor este o componenta esentiala a abordarii „de jos in sus” si in faza actuala de implementare a SDL.

Participarea nu a fost limitata la faza initiala, ci este extinsa de-a lungul procesului de implementare, contribuind la strategie, la realizarea proiectelor selectate, la analiza si la dobandirea de cunostinte pentru viitor.

Parteneriate public-private: grupuri de actiune locala (GAL)

Instituirea unui parteneriat local, cunoscut ca „grup de actiune locala” (GAL), este o trasatura originala si importanta a abordarii Leader. GAL Angustia are sarcina de a identifica si de a implementa Strategia de dezvoltare locala, de a lua decizii privind alocarea resurselor financiare si de a le administra.

GAL Angustia stimuleaza in mod eficient dezvoltarea durabila, pentru ca:

- aduna si combina resursele umane si financiare disponibile din sectorul public, din sectorul privat, din sectorul civic si voluntar;
- asociaza actorii locali in jurul proiectelor colective si al actiunilor multisectoriale, pentru a realiza sinergii, coproprietati si masa critica necesara pentru imbunatatirea competitivitatii economice a zonei;
- consolideaza dialogul si cooperarea intre diferiti actori rurali, care, deseori, au putina experienta de colaborare, prin atenuarea potentialelor conflicte si prin facilitarea unor solutii negociate prin consultatii si discutii;
- faciliteaza, prin interactiunea diferitelor parteneri, procesele de adaptare si de schimbare din sectorul agricol (de exemplu produse de calitate, lanturi alimentare), integrarea preocuparilor legate de mediu, diversificarea economiei rurale si calitatea vietii.

GAL Angustia: aduna in jurul unui proiect comun grupurile relevante de interese dintr-o anumita zona; este autonom in luarea deciziilor si are capacitatea de a privi dintr-o perspectiva originala resursele locale; coreleaza diferitele masuri; profita de oportunitatile oferite de diferitele resurse locale; este deschis ideilor inovatoare; relationeaza si integreaza abordari sectoriale diferite.

GAL Angustia a preluat aproape in totalitate responsabilitatile manageriale (de exemplu lansarea sesiunilor, selectarea proiectelor, plata, monitorizarea, sarcinile de control si evaluare) in raport cu actiunile individuale.

Facilitarea inovatiei

LEADER joaca un rol insemnat in stimularea unor abordari noi si inovatoare privind dezvoltarea zonelor rurale. Aceasta inovatie este incurajata de marea libertate si flexibilitate de care dispune GAL Angustia in luarea deciziilor privind actiunile pe care vrea sa le sustina. Inovatia este inteleasa in sens larg. Se poate referi la introducerea unui produs nou, a unui proces nou, a unei noi organizatii sau a unei noi piete.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

În zonele rurale, inovația poate implica transferul și adaptarea inovațiilor dezvoltate în alte părți, modernizarea cunostintelor tradiționale sau găsirea unor soluții noi la probleme rurale persistente. Inovația poate oferi răspunsuri noi la problemele specifice zonei acoperite de GAL Angustia.

GAL Angustia a oferit oportunitățile de inovare pentru actorii locali prin măsura 2.4 - Sprijin pentru investiții inovative, protecția mediului și energie regenerabilă din SDL. Ca și rezultat au fost depuse 3 proiecte în cadrul măsurii susmenționate, proiecte care sunt în faza de evaluare la nivelul CRFIR.

Actiuni integrate si multisectoriale

Leader nu este un program de dezvoltare sectorială; Strategia de dezvoltare locală are o logică multisectorială, care integrează diferite sectoare de activitate. Acțiunile și proiectele cuprinse în strategia locală sunt corelate și coordonate ca un ansamblu coerent.

Stabilirea de contacte in retea

Stabilirea de contacte în rețea include schimbul de realizări, de experiențe și de cunoștințe între grupurile Leader, zonele rurale, administrațiile și organizațiile implicate în dezvoltarea rurală a UE, indiferent dacă acestea sunt sau nu beneficiari direcți ai programului Leader. Stabilirea de contacte în rețea este un mijloc de transfer al bunelor practici, de diseminare a inovațiilor și de construire pe baza lecțiilor învățate din dezvoltarea rurală locală. Stabilirea de contacte în rețea duce la consolidarea relațiilor dintre oameni, proiecte și zone rurale, depășindu-se astfel izolarea cu care se confruntă anumite zone rurale. Ajută la stimularea unor proiecte de cooperare, stabilind legături între grupurile Leader. GAL Angustia a fost și este deschis față de stimularea proiectelor de cooperare și față de prezentarea proiectelor de bune practici.

Cooperarea

Cooperarea merge dincolo de stabilirea de contacte. Ea implică un grup de acțiune locală care desfășoară un proiect comun cu un alt grup Leader sau cu un grup care are o abordare similară, într-o altă regiune, într-un alt stat membru sau chiar într-o țară terță. Cooperarea poate ajuta grupurile Leader să își intensifice activitățile locale. Le poate permite să rezolve anumite probleme sau să sporească valoarea resurselor locale. De exemplu, poate fi o modalitate de a obține masa critică necesară pentru ca un anumit proiect să fie viabil, de a încuraja acțiuni complementare, de exemplu marketing comun efectuat de grupuri Leader din diferite regiuni.

GAL Angustia a planificat și în propria SDL proiect de cooperare. În faza actuală sunt făcute demersuri în realizarea unei cooperări transnaționale privind tema valorificării și managementul produselor locale, tradiționale.

Valoarea adăugată datorată metodei LEADER

Aspecte cheie: Beneficiile obținute datorită abordării LEADER

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Ca și concluzie putem afirma, ca Programul LEADER a devenit componenta importantă a politicii de dezvoltare rurală a zonei Angustia, în urma implementării SDLului.

Implementarea SDL, de către Asociația Angustia în această perioadă a adus o abordare nouă de dezvoltare a comunităților locale din zonă și beneficii multiple cu efecte măsurabile asupra dezvoltării integrale a întregii zone. Dezvoltarea economiei prin investițiile implementate, dezvoltarea vieții culturale prin sprijinirea de organizații civile, dezvoltarea infrastructurii fizice de bază în întreg teritoriul, sprijinirea fermierilor, dezvoltarea exploatarelor agricole, crearea și dezvoltarea de micro-intreprinderi, respectiv noi servicii, crearea de noi locuri de muncă, dezvoltarea agro-turismului în zonă, instruirea fermierilor, instruirea regulată a liderilor locali în scopul eficientizării implementării programului Leader în zonă și facilitarea activării actorilor locali în propriile comunități cu scopul dezvoltării acestora.

LEADER, ca abordare inovatoare, bazată pe cooperare și implementată în regiunea GAL Angustia, generează valoare adăugată în regiune în special datorită implicării de jos în sus, și a participării integrate a reprezentanților sectoarelor economice.

Factorii de succes și de insucces

Aspecte cheie: Influența factorilor interni și externi asupra rezultatelor obținute prin implementarea SDL.

Ca factori de succes, prin Programul LEADER a fost valorificat potențialul agricol cu înaltă valoare naturală prin intermediul unor intervenții complexe, strategice și practice, incluzând și dezvoltarea de piețe pentru produsele agricole tradiționale, sprijinul pentru agroturism, sprijinul pentru activitățile non-agricole, servicii din mediul rural, formări, etc.

Prin SDL s-a atins creșterea gradului de conștientizare asupra conceptului de Înaltă Valoare Naturală și a importanței acestuia.

Instruirile organizate au contribuit la îmbunătățirea competențelor în mai multe sectoare ale vieții rurale: de exemplu în agricultură, în îmbunătățirea serviciilor locale comunitare, în activitățile non-agricole și de servicii pentru populația rurală, etc.

Abordarea LEADER a încurajat întărirea parteneriatelor locale, a atins dezvoltare integrată prin asigurarea incluziunii sociale a grupurilor slab dezvoltate, a sprijinit viața socio-economică, a îmbunătățit și a dezvoltat infrastructura, și totodată a asigurat oportunitate la conservarea și valorificarea patrimoniului construit și imaterial care contribuie semnificativ la îmbunătățirea calității vieții la nivel local.

Prin SDL Asociația Angustia a promovat cu succes inovarea și includerea integrării problemelor de mediu, totodată GAL Angustia a planificat un proiect de cooperare care va dezvolta și va modifica viziunea comunității în zonă privind valorificarea produselor tradiționale locale.

Ca factori de insucces putem menționa, ca infrastructura teritoriului acoperit de GAL încă nu este dezvoltată suficient, există o lipsă a infrastructurii de canalizare și de gospodărire a deșeurilor domestice în multe localități rurale.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Pe planul agriculturii: procesatorii interni la scara mica folosesc utilaje inechite si ineficiente, fapt care conduce la o calitate inconstanta a produselor si la o slaba respectare a normelor de protectie a mediului; sectorul agriculturii ecologice, in comparatie cu nivelul european este slab dezvoltat, iar piata interna este una tanara, totodata exista lipsa instalatiilor si echipamentelor necesare pentru managementul gunoiului de grajd (in special pentru depozitarea acestuia) in fermele zootehnice.

Din piata resurselor umane lipsesc tinerii specializati in diverse profesii, datorita insuficientei numarului de persoane. Profesiile cele mai afectate sunt cele din domeniul IT, medicina, automatizare, constructii si instalatii, etc. Se prognozeaza o scadere drastica a numarului copiilor si tinerilor de varsta scolara. Populatia cunoaste la ora actuala un proces de regres accentuat datorat imbatranirii, scaderii fertilitatii si migratiei.

Economia rurala este slab diversificata si inca este dependenta de activitatile agricole, ceea ce are drept consecinta venituri reduse pentru intreprinzatorii din mediul rural. Activitatile agricole sunt covarsitor de semi-subsistenta.

Nu exista retele suficiente de desfacere a produselor agro-alimentare locale.

Prin procesul de implementare a SDLului, echipa GAL constata un mare insucces extern: nivelul mare a birocratiei, care apare pe toate segmentele ale politicii de dezvoltare rurala.

Schimbarile procedurilor de functionare a GALurilor si a implementarii SDLurilor necesita foarte mult efort in plus. In multe cazuri nu exista concordanta intre punctajele acordate de catre GAL si de OJFIR proiectelor. Datorita schimbarilor procedurale, au si fost respinse proiecte declarate eligibile la nivelul GAL.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Concluzii, recomandari si lectii invatate

Prezentarea sintetica a concluziilor generale ale evaluarii

Strategia de Dezvoltare a GAL Angustia este relevanta pentru nevoile si potentialul de dezvoltare din teritoriu, totodata este coerenta si cu politicile de referinta relevante.

Solicitantii au aplicat pentru resursele financiare din SDL in procent de 81%.

SDL al GAL Angustia are ca scop principal incurajarea dezvoltarii locale in zonele rurale ca un domeniu de interventie de baza in zona GAL.

O concluzie foarte importanta a evaluarii generale este ca mecanismul de implementare al strategiei functioneaza bine. Totodata exista relatii bune cu beneficiarii proiectelor finantate. Managementul si angajatii GAL Angustia au pus un accent foarte mare pe relatia cu beneficiarii proiectelor, respectiv pe dezvoltarea teritoriului rural in mod participativ cu implicarea comunitatilor locale.

Se constata ca pe parcursul implementarii strategiei Asociatia Angustia urmareste abordarea LEADER: are un teritoriu omogen, coeziv pe plan comunitar, planifica si implementeaza pe baza abordarii de "jos in sus" cu un parteneriat activ, faciliteaza inovatia, sprijina actiuni integrate si multisectoriale, totodata facilitand networkingul si cooperarea.

Programul LEADER a devenit componenta importanta a politicii de dezvoltare rurala a zonei Angustia, in urma implementarii SDL.

Implementarea SDL de catre Asociatia Angustia in aceasta perioada a adus o abordare noua de dezvoltare comunitatilor locale din zona si beneficii multiple cu efecte masurabile asupra dezvoltarii integrale a intregii zonei.

Prezentarea recomandarilor aferente fiecarei intrebari de evaluare si a recomandarilor generale (cu exceptia intrebarilor de evaluare pentru care nu au fost formulate recomandari specifice)

Pe parcursul analizei datelor, documentelor si informatiilor si a elaborarii raportului de evaluare s-au formulat urmatoarele recomandari aferente intrebarilor de evaluare, cat si recomandari generale:

Modificarile procedurale pe baza carora se implementeaza SDLul au afectat eficienta, in multe cazuri. Ca de exemplu: la nivelul GAL proiectele au fost declarate eligibile si selectate conform procedurii in vigoare, iar datorita schimbarii procedurii intre timo, la nivelul OJFIR ca rezultat proiectele au fost respinse. (Un proiect depus la GAL Angustia a fost respins, pentru ca in faza evaluarii la nivelul OJFIR s-a schimbat Manualul de procedura – a aparut o noua versiune – si un punctaj a fost neacordat, proiectul a cazut sub punctajul ultimului proiect eligibil, finantat de pe lista GAL, iar proiectul susmentionat nu a fost declarat eligibil si finantat). Recomandarea noastra ar fi ca proiectele sa fie evaluate la toate nivelele dupa aceleasi proceduri.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

În momentul depunerii SDLurilor, a fost indicat ca în acestea să fie incluse măsuri atipice, dar în faza de implementare a SDL, măsurile atipice trebuiau să intre în cadrul măsurilor tipice din PNDR. Consecința: solicitanții și beneficiarii proiectelor finanțate din programul LEADER trebuie să se conformeze în același timp și cerințelor fișelor de evaluare a proiectelor pe plan național. Datorită situației menționate au rezultat proiecte respinse prin programul LEADER.

Privind această situație recomandarea GAL este ca sistemul de evaluare al proiectelor depuse prin programul LEADER să nu fie “înghesuite” în sistemul de evaluare al proiectelor depuse pe plan național, proiectele depuse prin programul LEADER să nu trebuie să corespundă în toate privințele sistemului de evaluare națională.

Prezentarea lecțiilor învățate, cu aplicabilitate în viitor

Implementarea programului LEADER de către GAL Angustia în perioada 2016-2023 a adus și va aduce în continuare o abordare nouă de dezvoltare comunităților locale din zona Angustia și beneficii multiple cu efecte măsurabile asupra dezvoltării integrale a întregii zone dintre care amintim: dezvoltarea economiei prin investițiile implementate, dezvoltarea vieții culturale prin sprijinirea de organizații civile, dezvoltarea infrastructurii fizice de bază în întreg teritoriul, dezvoltarea de exploatare agricole, crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi, respectiv noi servicii, dezvoltarea turismului în zona, instruirea regulată a liderilor locali în scopul eficientizării implementării programului Leader în zona și pentru facilitarea activării actorilor locali în propriile comunități cu scopul dezvoltării acestora.

În urma rezultatelor programului LEADER în rândul comunităților din zona s-a format încrederea în eficiența și utilitatea acestui program privind dezvoltarea propriei zone.

Bazând pe aceste precedente, experiențe și dezvoltare începută în zona, respectiv pentru asigurarea sustenabilității acestei dezvoltări integrale și durabile a teritoriului Angustia, membrii GAL, actorii și liderii locali din zona considerăm de importanță imperioasă continuarea sprijinirii dezvoltării zonei prin programul LEADER.

Măsurile strategiei prin acțiunile eligibile vor urmări și în continuare atingerea obiectivelor strategiei, respectiv vor contribui la obiectivele transversale: mediu și climă, inovare.

Ideile susmenționate au fost atinse în mare majoritate și vor rămâne o lecție învățată, aplicabilă și în viitor în planificarea și implementarea unor strategii viitoare.

O altă lecție învățată este că sprijinirea conservării patrimoniului local și tradițiilor din zona contribuie la întărirea identității locale, sporirea calității vieții, stimularea activităților de turism rural din zona și creșterea atractivității zonei, ceea ce ar sprijini încetinirea migrației tinerilor din zona. Această direcție de dezvoltare trebuie urmărită și în viitor.

Angustia Helyi Akciócsoport
Grupul de Actiune Locala Asociatia Angustia Egyesület

Avand experienta in utilitatea relatiilor de cooperare si de parteneriate, o alta lectie invata este ca GAL Angustia ar trebui sa continue astfel de relatii si cooperari, ceea ce aduce beneficii atat compartimentului administrative al GAL cat si intregii zone.

O alta lectie importanta invatata este ca masurile de interventie a strategiei sunt utile si necesare zonei, astfel GAL va facilita absorbtia sumelor alocate pe masuri in grad maxim.